

Nr 65

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående viss omorganisation av jordbrukstekniska institutet och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

BERTIL

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att Kungl. Maj:t bemyndigas godkänna ett med Stiftelsen Svensk jordbruksteknisk forskning träffat avtal angående fortsatt drift av jordbrukstekniska institutet under tiden den 1 juli 1964—den 30 juni 1969. Enligt avtalet skall staten bidra med 500 000 kr. och stiftelsen med lägst 250 000 kr. för budgetår till kostnaderna för institutets verksamhet.

Vidare förordas, att statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader skall ställas under ledning av styrelsen för lantbrukshögskolan och benämnas statens lantbruksbyggnadsförsök. Anstalten, som avses kvarbli i Lund, föreslås få till huvudsaklig uppgift att bedriva försöksverksamhet beträffande jordbrukets och trädgårdsnäringens driftsbyggnader. Förslag framläggs att öka resurserna för försöksverksamheten genom vissa personalförstärkningar och höjd medelsanvisning till försökskostnader.

Utdrag ur protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1964.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågor angående *viss omorganisation av jordbrukstekniska institutet och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, m. m.* samt anför därvid.

I. Inledning

Genom beslut den 30 december 1960 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla tre sakkunniga för utredning rörande verksamheten, organisationen och ekonomin vid statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader och jordbrukstekniska institutet. Med stöd av detta bemyndigande tillkallades såsom sakkunniga landshövdingen B. A. Fallenius, tillika ordförande, professorn K. G. L. Hjelm och agronomen S. Jansson.

De sakkunniga, som antagit benämningen 1961 års jordbrukstekniska utredning, har i september 1962 avgett *betänkande angående organisationen av jordbrukstekniska institutet och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader* (SOU 1962: 45).

Över betänkandet har yttranden — i vissa fall efter hörande av underordnade organ — avgivits av statskontoret, riksrevisionsverket, lantbruksstyrelsen, styrelsen för statens maskinprovningar, styrelsen för lantbrukshögskolan, styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, överstyrelsen för de tekniska högskolorna, statens råd för byggnadsforskning, statens institut för byggnadsforskning, vattenvårdsnämnden, jordbrukets upplysningsnämnd, trädgårdsnäringsutredningen, Skogs- och lantbruksakademien, jordbrukets forskningsråd, styrelsen för jordbrukstekniska institutet, Stadsfullmäktige i Lunds stad, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Lands-

bygdens folk (RLF), Svenska lantarbetsgivareföreningen, Landsbygdens byggnadsförening (LBF), Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund och Jordbrukstekniska föreningen. Särskild skrift i ämnet har inkommit från Föreningen Sveriges maskinkonsulenter.

Genom beslut den 19 december 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt byråchefen T. T. M. Foghelin att efter samråd med styrelsen för lantbrukshögskolan och med biträde av förste kanslisekreteraren i jordbruksdepartementet S. E. Johansson under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande ingå avtal angående fortsatt drift av jordbrukstekniska institutet. Förslag till sådant avtal med Stiftelsen Svensk jordbruksteknisk forskning och till nya stadgar för institutet har överlämnats med skrivelse den 10 februari 1964.

I årets statsverksproposition (bil. 11 s. 120—121) har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1964/65 beräkna

a) till Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Avlöningar ett förslagsanslag av 501 000 kr.

b) till Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Omkostnader ett förslagsanslag av 181 000 kr.

c) till Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Försöksverksamheten ett reservationsanslag av 150 000 kr.

d) till Bidrag till jordbrukstekniska institutet ett anslag av 400 000 kr.

Jag återkommer nu till dessa anslagsfrågor. I anslutning därtill torde få anmälas skrivelse den 7 augusti 1963 från styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader rörande vissa underskott m. m., som uppkommit i anstaltens jordbruksdrift. Vidare bör i detta sammanhang redovisas av byggnadsrådet G. A. Mårdh i anledning av Kungl. Maj:ts uppdrag med skrivelse den 12 februari 1964 överlämnat — under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande — med Lunds stad träffat avtal rörande avveckling av arrendekontrakt i fråga om forskningsanstaltens försöksgårdar Linnero och Habo m. m.

II. Nuvarande förhållanden

Jordbrukstekniska institutet. På grundval av förslag från 1942 års jordbrukskommitté (SOU 1944: 45) bemyndigade 1945 års riksdag (prop. 37, JoU 56, rskr 272) Kungl. Maj:t att träffa avtal med Jordbrukstekniska föreningen angående inrättande och drivande av ett jordbrukstekniskt institut. Institutets arbetsuppgifter utgör tekniskt-vetenskaplig forskning och uppföljning av utvecklingen inom de forskningsområden, som rör jordbrukstekniken, samt undervisnings- och upplysningsverksamhet. Avtalet mellan Kungl. Maj:t och föreningen träffades och stadgar för institutets verksamhet fastställdes den 9 november 1945.

Avtalet skulle gälla t. o. m. budgetåret 1954/55 och därefter förlängas för femårsperioder, såvida det inte uppsades av endera parten senast ett år före avtalstidens utgång. Enligt beslut av 1953 års riksdag (IX ht s. 208, JoU 1, rskr 9) ändrades avtalet beträffande såväl Kungl. Maj:ts som föreningens bidrag till institutet. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 25 juni 1959 uppsades avtalet med giltighet fr. o. m. den 1 juli 1960. Det har emellertid därefter fyra gånger förlängts för ettårsperioder, senast till den 30 juni 1964. Vid den senaste förlängningen ändrades ånyo avtalet i fråga om bidragen till institutet.

Kungl. Maj:t och Jordbrukstekniska föreningen, som representerar såväl jordbruket som industrin, har förbundit sig att genom årliga anslag bidra till institutets verksamhet. Som garanti för föreningens åtagande skall föreningen införskaffa och till styrelsen för institutet överlämna förbindelser från berörda organisationer inom näringslivet.

Institutets angelägenheter handhas av en styrelse, som består av nio ledamöter. Kungl. Maj:t förordnar ordförande samt fyra ledamöter, medan Jordbrukstekniska föreningen utser de återstående fyra ledamöterna. Vidare är sedan 1946 som ledamot av styrelsen adjungerad en representant för elkraftproduktionen. Styrelsen utser inom sig ett arbetsutskott samt ett utskott för elfrågor. Vidare arbetar inom institutet jordbrukstekniska standardiseringskommittén, som tillsätter ett antal specialkommittéer.

Institutets styrelse utser i samråd med lantbrukshögskolans styrelse chef för institutet. Denne har varit skyldig att — i den mån lantbrukshögskolans styrelse så beslutat — vara föreståndare för lantbrukshögskolans maskintekniska institution samt huvudlärare och examinator i ämnet maskin- och redskapslära vid högskolan. Från den 1 juli 1962 har vid högskolan inrättats en professur vid en institution för arbetsmetodik och teknik, som ersatt den maskintekniska institutionen. F. n. är på institutets personalplan upptagna 17 befattningar, av vilka dock sex är vakanta på grund av medelsbrist. Under de senaste åren har personalen uppgått till i medeltal 22 personer, av vilka tio anställts för undersökningar, som be- kostats med tillfälliga anslag.

Institutet och institutionen för arbetsmetodik och teknik har gemensamma lokaler vid Ultuna, vilka ägs av staten. Vid institutets tillkomst ställdes viss utrustning till förfogande av Jordbrukstekniska föreningen. Till utrustning anvisades dessutom särskilt statsbidrag.

Försöken vid institutet inleds i regel med litteraturgenomgång och förundersökning i begränsad skala. Huvudundersökningarna är vanligen uppdelade på laboratorieförsök vid Ultuna och fältförsök, som förläggs hos försöksvärdar i skilda delar av landet. Resultaten redovisas i någon av institutets tre publikationsserier. Beträffande genomförda och pågående undersökningar torde få hänvisas till betänkandet sid. 11 och 154.

Enligt det ursprungliga avtalet med Jordbrukstekniska föreningen bidrog staten med 250 000 kr. om året till institutets verksamhet. Fr. o. m. budgetåret 1953/54 höjdes statsbidraget till 325 000 kr. och för budgetåret

1963/64 har anvisats 400 000 kr. Näringslivets bidrag till institutet fastställdes 1945 till lägst 40 000 kr. och höjdes 1953 till lägst 50 000 kr. samt 1963 till lägst 75 000 kr. Bidragen från enskilt håll har avsevärt överstigit minimibeloppen. För budgetåren 1957/58—1959/60 har sålunda årsbidragen uppgått till 60 000—70 000 kr. och 1960/61—1962/63 till 112 500 kr. Härjämte bidrar näringslivet genom att ställa bl. a. maskiner och personal till förfogande. Under senare år har därjämte betydande bidrag från fonder, forskningsråd, stiftelser m. m. underlättat finansieringen av verksamheten. Dessa bidrag uppgick budgetåren 1958/59—1960/61 till i genomsnitt 150 000 kr. och för budgetåren 1961/62—1962/63 översteg de 200 000 kr.

Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader. Genom beslut av 1951 års riksdag (prop. 21, JoU 14, rskr 226) ombildades den sedan 1943 verksamma statens forskningskommitté för lantmannabyggnader till en permanent institution benämnd statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader. Anstaltens uppgift är att genom vetenskaplig forskning och praktiska försök verka för att lantmannabyggnader av olika slag erhåller en ändamålsenlig utformning främst ur byggnadsekonomiska, jordbruksekonomiska och hygieniska synpunkter.

Anstalten förlades till Lund, där staden för en period av 20 år enligt arrendeaftal upplåt egendomen Lilla Råby. 1952 arrenderade forskningsanstalten likaledes av Lunds stad Habo säteri i Lomma. Efter framställning från Lunds stad avstod forskningsanstalten 1953 från arrendet av Lilla Råby mot att staden i utbyte upplåt egendomen Linnero. I samband härmed överlämnades från staden som gåva vissa områden med där befintliga byggnader (anstaltens institutionsbyggnader m. m.). Med gåvan förknippades som villkor att om staten upphör med att använda de överlätna fastigheterna för anstalten utan att annan statlig institution av motsvarande omfattning förläggs dit, skall staten utge ersättning till staden för de överlätna fastigheterna svarande mot de värden, som marken med kvarvarande överlätna byggnader då kan ha.

Egendomen Linnero ligger intill Lunds stad och omfattar ca 72 ha åker. Habo ligger i Lomma ca två mil från Linnero och omfattar 147 ha åker. Vid Habo finns bl. a. byggnader och anläggningar för lösdriftsförsök, svinstallsförsök, silobyggnader, potatislagerhus och traktorgarage. Vid Linnero finns ett försöksbostadshus, ungdjursstall, försökshus för höns, siloanläggningar, garage och takförsök m. m. Anstaltens administrationsbyggnader ligger på det i det föregående berörda till staten överlätna området vid Råby. Avståndet härifrån till Linnero är ca 5 km och till Habo 15 km. Här finns bl. a. kvarn- och torkanläggning för den samlade jordbruksdriften samt vissa lagerhus.

Forskningsanstalten leds av en styrelse, som består av fem av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter jämte anstaltens föreståndare. Denne handhar den direkta ledningen av verksamheten.

Forskningsanstaltens personal budgetåret 1963/64 framgår av följande sammanställning.

Tjänst	Lönegrad
1 föreståndare	Bp 3
2 försöksledare (varav en kontraktsanställd)	Ae 25
1 förste avdelningsingenjör	Ae 27
1 kamrerare	Ae 19
1 assistent	Ae 17
1 ingenjör	Ag 19
1 ingenjör	Ae 15 <i>högst</i>
2 assistenter	Ae 11
1 kontorist	Ae 9
2 kontorsbiträden	Af 2—Ae 5

Härutöver får 26 000 kr. användas till ersättningar till experter och extra arbetskraft. Medel för att anställa ytterligare en högskoleutbildad befattningshavare har ställts till förfogande av industrin och av statens jordbruksnämnd för arbetet med jordbrukets byggnadskostnadsindex.

De båda avdelningar, på vilka anstaltens försöksverksamhet är uppdelad, förestås av försöksledare. Deras uppgift är att närmast under föreståndaren leda och övervaka försöken samt att själva delta i försöksarbetet, planlägga verksamheten samt att medverka vid publicering av resultaten.

Den närmaste ledningen av jordbruksdriften vid anstaltens försöksgårdar handhas av en assistent. Vid Linnero finns vidare en rättare och en lantarbetare samt vid Habo två ladugårdsförmän och en lantarbetare.

I anstaltens personal ingår därjämte en snickare, en smed samt ytterligare en lantarbetare, vilka bl. a. sysselsätts med uppgifter som hänger samman med försöksverksamheten.

Anstaltens undersökningar inleds med teoretiska utredningar, litteraturstudier, ritningsarbete, ekonomiska förhandskalkyler o. s. v. Härfter följer byggnadsexperiment i full skala vid de egna försöksgårdarna. Ett 70-tal försöksbyggnader eller ändringsarbeten har utförts under de senaste tio åren. Undersökningarna fortsätts genom praktiska tillämpningar hos lantbrukare. Resultaten av försöken redovisas i tre publikationsserier. Beträffande genomförda och pågående undersökningar torde få hänvisas till betänkandet sid. 43 och 165.

Medel för verksamheten vid forskningsanstalten anvisas på avlönings- och omkostnadsanslag av gängse slag. Härutöver finns ett särskilt reservationsanslag till försöksverksamheten. Driften av jordbruket vid försöksgårdarna skall vara ekonomiskt skild från anstaltens verksamhet i övrigt. Överskott från jordbruksdriften skall tillföras anslaget till försöksverksamheten för att efter Kungl. Maj:ts prövning användas till forskning eller för att täcka framtida underskott å jordbruksdriften. Något överskott har ej uppkommit. Genom medelsanvisning under omkostnadsanslaget kompenseras anstalten för arrendekostnaderna för försöksgårdarna. Till anstaltens försöksverksamhet har utgått direkt stöd från näringslivet i form av material och maskiner. Vidare har anstalten erhållit anslag från bl. a. statens

nämnd för byggnadsforskning, jordbrukets forskningsråd och exportmedelsfonden.

Vid skilda tillfällen har genom investeringsanslag på kapitalbudgeten rörelsekapital såsom lån ställts till förfogande för driften av anstaltens försöksgårdar, m. m. Under budgetåren 1950/60 har härtill anvisats tillhoppa 700 000 kr. Sedan viss amortering skett kvarstår såsom amorterings- och räntefritt lån ett belopp av 640 000 kr. För att täcka förluster på jordbruksdriften har under budgetåren 1960/64 av medel på driftbudgeten anvisats tillhoppa 317 000 kr.

På Linnero och på anstaltens huvudområde i Råby har uppförts försöksbostadshus, benämnda Linnerohuset I resp. II. Linnerohuset I ligger på mark som tillhör Lunds stad och Linnerohuset II på till staten överlåten mark. För att uppföra dessa båda hus har forskningsanstalten erhållit statliga lån.

III. Utredningens synpunkter och förslag

Som *allmän motivering* anför utredningen inledningsvis, att jordbruket befinner sig i snabb utveckling och att stora krav ställs på dess förmåga till modernisering och anpassning till ändrade tekniska och ekonomiska förutsättningar. I den fortlöpande rationaliseringsprocessen framstår lösningen av jordbrukets byggnads- och mekaniseringsproblem som grundläggande moment med hänsyn till den stora ekonomiska betydelse dessa frågor har för jordbruksnäringsen.

Sedan andra världskriget har svenskt jordbruk genomgått en mycket omfattande mekanisering. Denna har varit av utomordentlig betydelse för jordbrukets effektivisering. Främst därigenom har arbetsförbrukningen kunnat nedbringas med drygt 40 procent sedan 1945. Alltjämt uppgår emellertid arbetskostnaderna till mer än hälften av jordbrukets totala produktionskostnader. Årskostnaderna för maskinerna beräknas uppgå till omkring 600 milj. kr.

Många av de stora och mera lättköpta vinsterna genom mekanisering torde nu ha nåtts inom de flesta av jordbrukets produktionsgrenar. I varje fall är det uppenbart att en fortsatt snabb produktivitetsförbättring ej kan vinnas utan väsentliga insatser i fråga om forskning och försök på maskinområdet. Det stora kapitalbehovet för mekaniseringsåtgärder har medfört betydande finansieringssvårigheter. Den maskintekniska utvecklingen har efter hand frambringat allt större och dyrbarare konstruktioner, vilka visserligen har en hög verkningsgrad men är svåra att utnyttja i jordbruket med dess i allmänhet små företag. Det är därför i hög grad angeläget att genom tekniska och organisatoriska åtgärder söka hålla maskininvesteringarna inom ekonomiskt rimliga gränser och att bättre utnyttja maskinbe-

ståndet. En omfattande försöksverksamhet rörande samspelet mellan maskiner och arbetskraft framstår därför såsom ytterst betydelsefull. Utredningen hänvisar också till de möjligheter, som föreligger att genom förbättrade metoder och lämpliga tekniska hjälpmedel minska de stora årliga variationerna i skördarnas storlek och i produktkvalitet.

På grund av en relativt stor animalisk produktion, strängt vinterklimat och små brukningsenheter har svenskt jordbruk ett omfattande byggnadsbestånd. Återanskaffningsvärdet av ekonomibygnaderna kan uppskattas till omkring 20 miljarder kr. Då byggnadernas tekniska varaktighet är lång, medan förändringar snabbt kan inträffa i fastigheternas storlek, produktionens inriktning och i de tekniska konstruktionerna, blir investeringar i byggnader mycket riskfyllda och kan ofta hindra en rationell produktionsanpassning. Utredningen erinrar vidare om att ungefär hälften av jordbruksarbetet bedrivs i anslutning till byggnader, varför deras konstruktion, planlösning och maskintekniska utrustning även är en betydelsefull arbetsteknisk faktor.

Angivna förhållanden visar tydligt att svenskt jordbruk har mycket att vinna genom ganska små rationaliseringsåtgärder på byggnadsområdet. Det är följaktligen av utomordentligt stor vikt att forskningen intensifieras. Särskilt betydelsefullt är att genom utveckling av enklare konstruktioner nedbringa byggnadskostnaderna, att genom rationellare planlösning och mekaniska hjälpmedel minska arbetsförbrukningen samt att åstadkomma byggnader som är mera anpassningsbara till ändrade tekniska och ekonomiska förutsättningar.

Utredningen framhåller att starka skäl sålunda föreligger för en väsentlig förstärkning av resurserna för forskning, försök och upplysningsverksamhet beträffande jordbruksteknik och lantbrukets byggnadsfrågor så att ökad effektivitet och förbättrad ekonomi kan uppnås. Med hänsyn till de stora värden som maskiner och byggnader representerar och till det stegrade behovet av arbets- och kostnadsbesparande åtgärder framstår de medel, som nu ställts till förfogande för vetenskapligt utvecklingsarbete inom berörda sektorer, som alltför begränsade.

Utredningen påtalar, att på forskningsanstaltens och institutets arbetsprogram står gemensamma eller angränsande arbetsuppgifter och att det därför är angeläget att sådana former skapas för den framtida verksamheten att dubbelarbete undviks. En god samverkan måste upprätthållas med andra sektorer inom jordbruksforskningen och med de tekniska forskningsinstitutionerna. De problem som kan följa av svårigheten att dra klara gränser mellan berörda forskningsområden anser utredningen främst bör lösas genom att ett för hela verksamheten gemensamt arbetsprogram skapas. Utredningen understryker också önskvärdheten av ett förbättrat internordiskt samarbete såväl inom den jordbrukstekniska forskningen som beträffande utvecklingen av jordbrukets byggnader.

Vad gäller jordbruks tekniska institutets ställning i förhållande till lantbrukshögskolan framhåller utredningen, att den är medveten om att forskningen och den högre undervisningen på det maskintekniska området kommer att ombesörjas av institutionen för arbetsmetodik och teknik, medan den programbundna försöksverksamheten inom samma område förläggs till institutet om detta bibehålls som ett fristående organ. Ett sådant organ innebär ett avsteg från de för högskolan i övrigt gällande principerna om samordning av forskning, undervisning och försök. Med hänsyn härtill skulle organisatoriska fördelar stå att vinna om institutet omvandlades till en försöksavdelning vid högskoleinstitutionen. Utredningen finner å andra sidan att starka skäl talar mot en sådan sammanslagning. Institutets fria form och samarbete med jordbruket och industrin har nämligen i hög grad bidragit till institutets goda arbetsresultat.

Det för utredningen viktigaste skälet för en fortsatt drift av institutet i halvstatlig form ligger emellertid på det ekonomiska planet. Under sitt arbete har utredningen erhållit garantier om ett bidrag till institutets fortsatta verksamhet med minst 200 000 kr. från jordbruket och minst 100 000 kr. från industrin per år för en femårsperiod, under förutsättning att näringslivet liksom nu får delta i ledningen av institutet. Detta har förutsatts komma att drivas som ett halvstatligt forskningsinstitut enligt avtal mellan staten och en stiftelse för svensk jordbruksteknisk forskning. Enligt vad som framkommit vid utredningens diskussioner med näringslivets representanter kan däremot fortlöpande ekonomiskt stöd av någon större omfattning inte påräknas till försöksverksamheten vid en helstatlig institution. Med tanke på de omfattande arbetsuppgifterna för den maskintekniska forskningen och försöksverksamheten anser utredningen att det är nödvändigt att ta tillvara de resurser som näringslivet är berett att ställa till förfogande. Genom att stödet kommer att lämnas som garanterade femårsbundna bidrag från en stiftelse undanröjs enligt utredningens mening också risken av ett beroendeförhållande för institutet i relation till de enskilda bidragsgivarna. Utredningen förordar därför, att jordbrukstekniska institutet skall drivas i samverkan mellan staten och en stiftelse för jordbruksteknisk forskning. De utöver avtalet mellan parterna erforderliga föreskrifterna för verksamheten bör meddelas i av Kungl. Maj:t fastställda stadgar för institutet samt i övrigt av styrelsen för institutet. Utredningen föreslår, att förhandlingar upptas mellan representanter för statsmakterna och stiftelsen om nämnda avtal.

Med hänsyn till de mångsidiga intressen, som bör vara företrädda i ledningen för institutet föreslår utredningen att styrelsen omfattar ordförande och tio ledamöter. Med tanke på att statsbidraget liksom hittills torde komma att utgöra den största delen av inkomsterna anser utredningen att Kungl. Maj:t bör tillsätta ordförande och fem styrelseledamöter, medan stiftelsen utser återstående fem ledamöter.

Utredningen finner det önskvärt att möjlighet kan beredas professorn i

arbetsmetodik och teknik vid lantbrukshögskolan att jämväl förestå institutet, om högskolans och institutets styrelser så beslutar. Vidare framhåller utredningen vikten av att personalen vid institutet medverkar vid undervisningen i arbetsmetodik och teknik. Utredningen pekar också på att möjligheter föreligger att samordna bl. a. den kamerala verksamheten mellan institutet och högskolan.

Beträffande *statens forskningsanstalts för lantmannabyggnader ställning i förhållande till lantbrukshögskolan* uttalar utredningen, att behovet av bättre samordning av forskning, försök och undervisning inom anstaltens sektor med övriga motsvarande grenar inom jordbruksområdet är så väl grundat, att forskningsanstaltens förläggning och organisatoriska ställning bör omprövas. Utredningen diskuterar härefter lämpligheten av att forskningsanstalten inordnas i lantbrukshögskolan och anför i sammandrag följande.

Samarbetet med institutioner inom angränsande forskningsområden har enligt utredningens bedömning inte kommit till stånd i tillräcklig omfattning, utan forskningsanstaltens verksamhet har blivit isolerad i förhållande till övrig jordbruksforskning. Därigenom har anstalten fått mindre inflytande på utvecklingen än vad dess betydelsefulla arbetsområde motiverar. Enligt utredningens mening hänger detta samman med att anstalten är ett för litet organ för att utgöra en självständig, effektivt arbetande vetenskaplig institution.

Även om lantbrukshögskolans undervisning i byggnadslära inte skall syfta till att utbilda konstruktörer eller specialister på detta område, framstår behovet av en vidgad undervisning i byggnadsfrågor för blivande agronomer som mycket stort. Undervisningen bör inriktas på frågor rörande samspillet mellan byggnader, maskiner och arbetskraft samt på byggnadstyper, planlösningar och byggnadsekonomi. Möjligheterna att rationellt ordna denna undervisning förbättras avsevärt genom en anknytning av forskningsanstalten till högskolan. Behovet av en förbättrad forskarutbildning talar också för att jordbrukets byggnadsforskning närmare samordnas med högskolans verksamhet. Även upplysnings- och rådgivningsverksamheten beträffande lantbrukets byggnader blir enligt utredningens mening mindre effektiv genom den nuvarande organisatoriska uppdelningen av forskningens samt den otillräckliga undervisningen.

Från många håll, framför allt från flera hushållningssällskap och lantbruksnämnder, har framhållits att anstaltens verksamhet kommit att i alltför hög grad inriktas på sydsvenska problem, medan norrländska och mellansvenska frågor blivit eftersatta. Förläggning av centrum för verksamheten till Ultuna kommer att öka förutsättningarna för en mera jämn fördelning av resurserna och för en bättre kontakt med hela landets jordbruk. Utredningen påpekar, att en organisatorisk samordning av forskningsanstalten med lantbrukshögskolan ger möjlighet att inordna anstaltens försöksgårdar under ledningen för högskolans försöksgårdar. Vidare bedömer utredningen det fördelaktigt, att den förutsatta samordningen gör det möjligt att överflytta huvuddelen av anstaltens kamerala verksamhet till lantbrukshögskolan.

Mot en organisatorisk samordning med lantbrukshögskolan med bibehållande av anstaltens nuvarande förläggning har utredningen inte kunnat finna några bärande skäl. Som främsta skäl för anstaltens förläggning till

Skåne har anförts de goda kontaktmöjligheterna med jordbruket i södra Sverige. Detta skäl skulle kunna anföras för en omlokalisering av större delen av landets jordbruksforskning. Då emellertid denna i huvudsak är förlagd till Ultuna kan utredningen inte finna detta skäl avgörande för att bevara nuvarande förläggning av anstalten. Utredningen anser att kontakterna med de tekniska högskolorna bör kunna upprätthållas i minst samma utsträckning som nu vid en förläggning av anstalten till Ultuna. Kontakterna med den allmänna byggnadsforskningen kommer att underlättas om en förflyttning sker till Ultuna.

Under hänvisning till det anförda föreslår utredningen att forskningsanstalten ställs under styrelsens för lantbrukshögskolan ledning i såväl vetenskapligt som i administrativt och kameralt avseende. I samband därmed bör undervisningen i byggnadslära vid högskolan omhändertas av anstalten. Då enbart en sådan ändring inte är tillfyllest för effektiv samordning, förordar utredningen att jämväl principbeslut fattas om att överflytta anstalten till Ultuna. Inordningen i högskolan skall således ske i två etapper. I den första skall anstalten ligga kvar i Lund och stå under högskolans ledning. I etapp två skall anstalten i samband med omflyttning till Ultuna eller, om så befinns lämpligt, vid ett tidigare tillfälle omvandlas till institution för byggnadslära vid lantbrukshögskolan. Det torde enligt utredningens uppfattning få ankomma på högskolans styrelse att överväga formerna och tiden för att genomföra etapp två. Möjligheten att behålla viss verksamhet i Lund eller att förlägga en mindre del därav till Alnarp bör också prövas.

För den direkta ledningen av anstaltens verksamhet till dess flyttningen till Ultuna sker föreslår utredningen att en lokal nämnd inrättas. Nämnden bör ha närmaste uppsikt över verksamhet, ekonomi och försöksgårdar samt bereda de ärenden, som skall avgöras av högskolestyrelsen, och upprätta förslag till anslagsaskanden. Utredningen förutsätter, att förslag till försöksplaner kommer att upprättas av anstaltens föreståndare och avdelningsföreståndarna. I den lokala nämnden bör ingå lantbrukshögskolans rektor och försöksintendent samt föreståndarna för anstalten och för jordbruks-tekniska institutet jämte en representant för tekniska högskolan i Lund och en företrädare för jordbruket.

För att ytterligare effektivisera samordningen av försöksverksamheten inom den tekniskt betonade sektorn av jordbruket anser utredningen det vara lämpligt att inrätta en *teknisk sektion inom lantbrukshögskolans försökskollegium*. Detta innebär ingen ändring i styrelsens för jordbrukstekniska institutet bestämmanderätt över institutets arbetsprogram. Utredningen finner det dock naturligt att samtliga av sektionens verksamhet berörda organ eftersträvar den åsyftade samordningen av verksamheten. Kan institutets styrelse inte ansluta sig till det av försökskollegiet förordade programmet, utgår utredningen från att överläggningar upptas mellan styrelsen för institutet och styrelsen för lantbrukshögskolan. För att underlätta samordningen mellan försökskollegiet och institutet anser utredningen det lämpligt att efter hand statens representanter i institutsstyrelsen åtminsto-

ne till en del utgörs av ledamöter av kollegiesektionen. Denna, som bör ha samma ställning och funktion som kollegiets övriga sektioner, förordas få följande sammansättning.

Professorn i arbetsmetodik och teknik

Föreståndaren och avdelningsföreståndarna vid jordbrukstekniska institutet
Föreståndaren och avdelningsföreståndarna vid forskningsanstalten för lantmannabyggnader

Professorn i husdjurens utfodring och vård

Professorn i växtodling

Professorn i driftsekonomi

Försöksintendenten

En representant för resp. statens maskinprovningar, veterinärhögskolan och lantbruksstyrelsen ävensom för LBF

Tre representanter för jordbruket

Två representanter för industrin

Efter forskningsanstaltens ändring till högskoleinstitution kommer den att representeras av professor och statsagronomer. En representant för de tekniska högskolorna bör ingå i sektionen sedan den föreslagna lokala nämnden för forskningsanstalten upphört. Vid behandling av arbetsprogrammet för jordbrukets byggnadsforskning bör en gemensam representant för statens råd och institut för byggnadsforskning adjungeras.

Utredningen övergår därefter till att behandla *jordbrukstekniska institutets verksamhet, interna organisation och ekonomi*. Med hänsyn till den samordning och anpassning av försöksverksamheten, som följer av att denna inordnas i ett gemensamt försöksprogram, föreslår utredningen för sin del inte något detaljerat arbetsprogram för institutet. En lämplig grund för de närmaste årens arbete utgör, anser utredningen, det av institutets styrelse föreslagna programmet. I detta ingår bl. a. uppgifter i fråga om grödans skörd och tillvaratagande, materialhanteringen vid inomgårdarbetet och ladugårdarbetets rationalisering.

Utredningen anser det lämpligt att institutets personal organiseras på tre avdelningar.

Två av avdelningarna bör handha fältarbetets resp. inomgårdarbetets förenkling och mekanisering. Härjämte bör finnas en allmän avdelning, som utöver personal för arbete med de uppgifter, som ej faller inom specialavdelningarnas områden, även skall inrymma personal för institutets administrativa och kamerala verksamhet, upplysnings- och konsulterande verksamhet, teknisk service åt försöken m. m.

I institutets personalstat bör enligt utredningens uppfattning särskild tjänst som föreståndare upptas. Med hänsyn till önskvärdheten av en så nära samordning som möjligt mellan institutionen för arbetsmetodik och teknik samt institutet har utredningen förordat att professorn i ämnet, om så anses lämpligt av såväl lantbrukshögskolans som institutets styrelser, skall beredas möjlighet att förestå även institutet. Oavsett hur chefsfrågan löses anser utredningen att föreståndaren utöver ledningen av verksamheten själv bör förestå den allmänna avdelningen.

Det i flera sammanhang framförda önskemålet om en bättre inordning av det jordbrukstekniska försöksarbetet i ett driftsekonomiskt sammanhang bör tillgodoses genom samarbete med kalkylavdelningen vid lantbrukshög-

skolans företagsekonomiska institution. Utredningen förutsätter vidare att någon av försöksledarna eller assistenterna jämsides med andra uppgifter får svara för det standardiseringsarbete, som bör ankomma på institutet. Däremot anser utredningen att elfrågorna är av så stor betydelse bl. a. för utvecklingen av materialhanteringen och av sådan omfattning att en särskild befattningshavare får åta sig dessa frågor.

Både institutets styrelse och andra har framfört förslag om ett intensifierat upplysningsarbete från institutets sida främst genom en för sådan verksamhet särskilt avdelad befattningshavare. Med tanke på den omfattning institutets upplysningsverksamhet i jordbrukstekniska frågor redan har och på behovet att utvidga insatserna på detta område föreslår utredningen att en särskild befattning härför ingår i personalorganisationen.

Med stöd av angivna motivering föreslår utredningen följande personalorganisation för institutet.

	Lön
<i>Allmänna avdelningen</i>	
Föreståndare	B 3
Assistent	A 19
Assistent	rb
Upplysningsspecialist	A 27
Kontorist	A 9
Kanslibitråde	A 7
Kontorsbiträde	A 5
Verkmästare	A 15
Mekaniker	A 9
Montör	A 9
Vaktmästare	A 7
<i>Avdelningen för fältarbetets mekanisering</i>	
Avdelningsföreståndare	B 1
Försöksledare	A 23
Assistent	rb
Kontorist	A 9
<i>Avdelningen för inomgårdsarbete och materialhantering</i>	
Avdelningsföreståndare	B 1
Försöksledare	A 23
Ingenjör för elfrågor	A 21
Assistent	rb
Kontorist	A 9

Härutöver erfordras för extra arbetskraft 50 000 kr. per år.

Beträffande kostnaderna för institutets verksamhet anför utredningen bl. a. följande.

I fråga om arvoden till styrelseledamöter föreslår utredningen att 5 000 kr. beräknas. Den föreslagna personalorganisationen medför en lönekostnad i 1962 års löneläge av 470 000 kr. Alderstillsätt kan beräknas kosta 25 000 kr. per år. Beträffande institutspersonalens pension ansluter sig utredningen till de förslag som framlagts av en inom handelsdepartementet tillkallad särskild utredningsman. För den angivna personalorganisationen kan pensionsavgifterna uppskattas till 50 000 kr. per år. De årliga avgifterna till allmän sjukförsäkring m. m. beräknas till 10 000 kr. Totalt uppgår här berörda kostnader till 610 000 kr. för år. Medelsbehovet för omkostnader och öv-

riga utgifter anges till 370 000 kr. Den totala utgiftsramen för institutet beräknar utredningen till 980 000 kr., varav 80 000 kr. väntas inflyta genom försäljning av publikationer.

Finansieringen av institutets verksamhet skall enligt utredningens förslag ske genom bidrag dels från staten, dels från stiftelsen. Bidraget från stiftelsen beräknar utredningen enligt utfästelser från intressenterna uppgå till 300 000 kr. per år för en femårsperiod. Statsbidraget till institutet anser utredningen böra höjas till 600 000 kr., vilket belopp intressenterna ställer som villkor för sitt bidrag.

Utredningen anser att liksom vid flertalet branschforskningsinstitut bör statsmedlen i första hand användas för att avlöna huvuddelen av personalen. Statens löneåtagande för denna personal bör dock inte omfatta ålders-tillägg. Pensionsavgifterna bör fördelas mellan staten och stiftelsen i samma relation som lönekostnaderna. Till omkostnaderna bör såväl staten som stiftelsen lämna bidrag, medan staten liksom hittills bör svara för erforderliga lokaler.

Staten bör svara för under avtalsperioden uppkommande lönehöjningar för den del av personalen som avlönas med statsmedel. Statsbidraget kan således komma att höjas under avtalsperioden. Detta kan ändra kostnadsfördelningen, eftersom näringslivets bidrag är avsett att vara lika stort under hela avtalsperioden. Utredningen har beaktat detta i sitt förslag till kostnadsfördelning.

Den föreslagna ökningen av institutets personal medför ytterligare behov av lokaler för institutet. Utredningen förutsätter att lokalfrågan prövas i samband med den pågående utbyggnaden av lantbrukshögskolans lokaler. Byggnadsstyrelsen har på begäran av utredningen uppskattat kostnaderna för en omdisposition av nuvarande lokaler till 420 000 kr. och för utbyggnad till 400 000 kr.

Den av utredningen föreslagna omfattningen av institutets verksamhet förutsätter att ett engångsanslag ställs till förfogande för utrustning och inredning. Denna fråga bör behandlas i samband med överläggningar angående ett nytt avtal. De bidrag, som utredningen föreslagit från staten och stiftelsen, torde under inledningen av avtalsperioden ej kunna tas helt i anspråk till löner och omkostnader utan möjlighet kan beräknas uppkomma att avsätta medel för utrustning och inredning.

Utredningen behandlar därefter *statens forskningsanstalts för lantmannabyggnader verksamhet, interna organisation och ekonomi*. Inledningsvis uttalar utredningen att någon detaljreglering av anstaltens arbetsuppgifter inte kan komma i fråga med hänsyn till att verksamheten fortlöpande kommer att inordnas i lantbrukshögskolans försöksprogram. Verksamhetens inriktning får därvid anpassas med hänsyn till jordbrukets krav, verksamheten på andra områden och tillgängliga resurser. Utredningen inskränker sig därför till vissa allmänna riktlinjer, som den anser bör vara vägledande för verksamheten.

Anstaltens verksamhet har spänt över ett betydligt större område än vad som anges i instruktionen. Utredningen förordar, att verksamheten helt koncentreras till byggnadsfrågor och inom denna sektor uteslutande ägnas åt jordbrukets driftsbyggnader såsom olika typer av ladugårdar, andra byggnader för djur samt lager- och förvaringsbyggnader. Härutöver bör användningen av äldre byggnader ägnas särskild uppmärksamhet. Någon självständig verksamhet i fråga om driftsplanering finner utredningen dock inte nödvändig. Dessa frågor bör lösas i samarbete med kalkylavdelningen vid lantbrukshögskolans företagsekonomiska institution. En verksamhet beträffande lantbrukets bostäder anser utredningen inte vara motiverad ens i så begränsad omfattning som anstaltens nuvarande instruktion medger.

Byggnadsteknisk grundforskning bör inte förekomma vid anstalten. Utredningen pekar på att vissa undersökningar vid anstalten ofta har haft karaktär av provningsverksamhet. Sådan provning bör endast förekomma, då den ej lämpligen kan utföras av annat organ. Förekommande provning bör utföras mot ersättning enligt samma grunder som gäller för annan provningsverksamhet på jordbruksområdet.

Beträffande vattenreningsfrågorna framhåller utredningen att det inte bör ankomma på en institution av anstaltens karaktär och omfattning att behandla problem, som kräver tillgång till bl. a. kemisk och biologisk expertis samt specialutrustning för detta ändamål. Inom ramen för ett redan inlett samarbete på området torde emellertid vissa arbetsuppgifter, som direkt berör djurstallarnas och siloanläggningarnas konstruktion, kunna behandlas av anstalten.

Utredningen förordar vidare, att anstaltens verksamhet utvidgas till att omfatta även trädgårdsnäringens byggnadsfrågor.

Utredningen har härefter upp frågan om lämpligheten av det vid anstalten tillämpade systemet med egna *försöksgårdar*. Byggnadsförsök innebär ett kraftigare och mera långsiktigt verkande ingrepp i driften vid en brukningsenhet än andra slag av jordbruksförsök. Genom sin omfattning medför också byggnadsförsök ett väsentligt risktagande. Detta förhållande utgör ett avgörande skäl mot systemet med koncentration av försöken till egna gårdar. Försöksverksamheten i den form den drivits av anstalten blir enligt utredningens mening i alltför hög grad beroende av förhållandena på de egna gårdarna. Möjligheten att starta nya undersökningar kan begränsas av nödvändigheten att fullfölja redan påbörjade experiment.

Enligt utredningens mening torde den effektivaste formen för försöksverksamheten vara en kombination av en centralt belägen, tillräckligt stor och väl utrustad försöksplats för laboratorie- och modellförsök jämte vissa försök i full skala samt en omfattande, regionalt spridd försöksverksamhet. Utredningen ansluter sig därför till den från många håll framförda tanken på en ökad försöksverksamhet hos försöksvärdar. Härvid bör både staten, t. ex. domänverket, tillhöriga och olika slag av enskilda jordbruk komma i fråga. Att anlita försöksvärdar medför ökad flexibilitet i anstaltens försöksresurser och en ur flera synpunkter värdefull spridning av försöken. Utredningen anser det önskvärt att möjligheterna till samverkan mellan försöks-

verksamheten och enskilda jordbrukare på detta område underlättas genom liberal långgivning och bidrag för att täcka de med försöken förknippade arbetsinsatserna och riskerna. Det torde enligt utredningens mening närmast få ankomma på lantbruksstyrelsen att överväga dylika åtgärder.

Utredningen framhåller också att tillgången till egna försöksgårdar framtingat en splittring av anstaltens verksamhet genom att jordbruksdriften krävt en betydande insats från anstaltsledningens sida. Frågan om behovet av egna försöksgårdar för jordbrukets byggnadsforskning får enligt utredningens mening slutgiltigt prövas av lantbrukshögskolans styrelse efter dess övertagande av ledningen för verksamheten.

Utredningens förslag till *personalorganisation* för anstalten grundas på att vid denna bör finnas en allmän avdelning, en planeringsavdelning och en byggnadsteknisk avdelning. I den allmänna avdelningen bör ingå särskild personal för upplysning och rådgivning beträffande lantbrukets byggnader. Härigenom blir det möjligt att bättre än nu tillgodose det stora behovet av sådan verksamhet. Det arbete, med typritningar, som nu utförs inom lantbruksstyrelsens byggnadssektion anser utredningen bör överflyttas till anstaltens allmänna avdelning.

Utredningen framlägger följande personaltabå.

Allmän avdelning

	Lön	
1 föreståndare	Bp	3
1 assistent	rb	
1 upplysningsspecialist	A	27
2 specialrådgivare	A	23 (1 i Röbbäcksdalen)
2 ritingenjörer	Ae	21
1 kansliskrivare	Ae	11
1 kontorist	Ae	9
2 kontorsbiträden	Ae	5 (1 i Röbbäcksdalen)
1 telefonist	Ae	5
1 vaktmästare	Ae	7

Planeringsavdelning

1 avdelningsföreståndare	B	1
1 förste avdelningsagronom	Ae	27
1 försöksledare	Ae	23
2 assistenter	rb	
2 tekniska biträden	Ae	17
1 kontorist	Ae	9
1 kontorsbiträde	Ae	5

Byggnadsteknisk avdelning

1 avdelningsföreståndare	B	1
1 förste avdelningsingenjör	Ae	27
1 försöksledare	Ae	23
2 assistenter	rb	

1 instrumenttekniker	Ae 21
1 ritingenjör	Ae 21
1 montör	Ae 9
1 kontorist	Ae 9
1 kontorsbiträde	Ae 5

Utredningen understryker behovet av en förbättrad löneställning för den ledande forskningspersonalen. Vidare förutsätter utredningen att vid tillsättande av föreståndare-, avdelningsföreståndare- och försöksledarebefattningarna kompetenskraven i tillämpliga delar anpassas till i lönehänseende motsvarande tjänster vid lantbrukshögskolan.

Anstaltsföreståndaren bör handha den direkta ledningen för den allmänna avdelningen. Han skall vidare ha ansvaret för undervisningen i byggnadslära vid lantbrukshögskolan. Med hänsyn till föreståndarens omfattande arbetsuppgifter anser utredningen det lämpligt att en assistent ställs till hans förfogande för att i möjligaste mån frigöra honom från rutinärenden.

Önskemål om en till Norrland lokalt knuten del av verksamheten vill utredningen beakta genom att föreslå att en specialrådgivare placeras vid Röbbäcksdalen. Vidare är det lämpligt att någon av försöksledarna eller assistenterna för kortare perioder får sin verksamhet förlagd dit samt att ett skrivbiträde placeras i Röbbäcksdalen.

Kontoristen på allmänna avdelningen bör bl. a. svara för biblioteksarbete och dokumentationsverksamhet under ledning av den vid forskningsanstalten stationerade specialrådgivaren. En av ritingenjörerna har förutsatts till viss del ägna sig åt uppgifter som i form av uppdrag lämnas till anstalten.

För att förstärka personalen för de tekniska försökens utförande föreslår utredningen, att på den byggnadstekniska avdelningen inrättas en tjänst som instrumenttekniker för konstruktion och vård av den speciella tekniska utrustning som erfordras för försöken, en tjänst som ritingenjör samt en montörstjänst. Utredningen förutsätter, att liksom hittills den personal som i övrigt erfordras för försökens praktiska utförande avlönas med medel från anslaget till försöksverksamheten. Ett belopp av 30 000 kr. bör anvisas för att bestrida kostnaderna för ersättningar till anlitade experter.

Beträffande *forskningsanstaltens ekonomi* uttalar utredningen med stöd av en särskild undersökning att kostnaderna för försöksbyggnader på anstaltens gårdar och de direkta förlusterna på jordbruksdriften under åren 1958—1961 kan beräknas till i genomsnitt 200 000 å 250 000 kr. per år. Utredningen påpekar, att användning av ett sådant belopp för försöksverksamhet hos försöksvärdar skulle ha möjliggjort en väsentlig ökning av försöken. Utredningen förutsätter, att lantbrukshögskolans styrelse äskar erforderliga medel för att i samband med omorganisationen reglera underskottet på anstaltens jordbruksdrift. Med hänsyn till anstaltens ansträngda likviditet är det enligt utredningens mening dock nödvändigt att redan för budgetåret 1962/63 anvisa 150 000 kr. för att avveckla huvuddelen av anstaltens kortfristiga skulder. Utredningen förordar vidare att de såsom rörelsekapital för jordbruksdriften anvisade lånen nedskrivs från 640 000 kr. till 340 000 kr.

Utredningen förslår följande avlöningsstat för budgetåret 1963/64.

	Anslag för 1962/63	Av utred- ningen före- slaget anslag	Ändring
Avlöningar till ordinarie tjänstemän ..	38 300	38 300	
Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 500	2 000	— 3 500
Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	225 000	532 000	+ 307 300
Rörligt tillägg.....	91 000	209 400	+ 118 400
Kompensation för höjda folkpensions- avgifter	4 600	10 000	+ 5 400
Summa kr.	364 400	792 000	+ 427 600

Utredningens förslag att flytta över typitningsarbetet från lantbruksstyrelsens byggnadssektion till anstalten skulle för lantbruksstyrelsens del innebära en minskning av lönekostnaderna med 50 000 kr. Dessutom bör lantbrukshögskolans kostnader för undervisningen i husbyggnadslära, vartill arvode utgår med 10 500 kr., kunna bortfalla.

Med tanke på bl. a. den föreslagna personalökningens storlek, den utvidgade försöksverksamheten, betydelsen av det internordiska samarbetet samt de med den föreslagna högskoleundervisningen förenade kostnaderna förordar utredningen en höjning av anstaltens omkostnadsanslag. För budgetåret 1963/64 bör anslaget öka enligt följande sammanställning.

	Anslag för 1962/63	Av utred- ningen före- slaget anslag	Ändring
Sjukvård m. m.....	500	1 000	+ 500
Resersättningar	30 200	60 000	+ 29 800
Utrustning	10 000	30 000	+ 20 000
Publikationstryck	18 000	25 000	+ 7 000
Expenser	32 000	60 000	+ 28 000
Ersättning till jordbruksdriften	49 400	—	— 49 400
Summa kr.	140 100	176 000	+ 35 900
Avgår särskilda uppbördsmedel	15 100	30 000	+ 14 900
Nettoutgift kr.	125 000	146 000	+ 21 000

Anslaget till försöksverksamheten föreslår utredningen tills vidare bära uppgå till 250 000 kr.

Utredningen har även övervägt frågan om att överföra till jordbrukets byggnadsforskning en skäligen andel av de byggnadsforskningsavgifter som står till statens råds för byggnadsforskning förfogande. Med tanke bl. a. på de omfattande konsekvenser som en dylik specialdestination av forskningsmedel skulle få anser utredningen dock att frågan faller utanför dess uppdrag.

Utredningen berör slutligen vissa *byggnadsfrågor och engångsanslag till utrustning* vid anstalten. Med hänsyn till att verksamheten efter en övergångsperiod bör flyttas från Lund bedömer utredningen det som mycket gynnsamt att anstaltens lokaler i Lund kan utvidgas utan omfattande kostnader. Utredningen föreslår, att för de byggnadsarbeten, som blir nödvändiga intill dess omflyttning sker, och för erforderlig inredning anvisas ett engångsanslag av 10 000 kr. Härutöver bör de tekniska resurserna förstärkas. Enligt vad utredningen kunnat finna har en eftersläpning ägt rum i detta avseende. Ett engångsanslag av 50 000 kr. bör få disponeras för att anskaffa teknisk utrustning.

IV. Remissyttranden

Inledningsvis uttalar sig åtskilliga remissorgan, bl. a. *lantbruksstyrelsen, styrelsen för statens maskinprovningar, överstyrelsen för de tekniska högskolorna, statens råd för byggnadsforskning, Svenska lantarbetareförbundet och Riksförbundet Landsbygdens folk*, för en väsentlig förstärkning av resurserna för forskning, försök och upplysningsverksamhet beträffande jordbruksteknik och lantbrukets byggnadsfrågor. *Jordbrukets forskningsråd* delar helt utredningens uppfattning att en fortsatt produktivitetsförbättring inom jordbruksnäringen inte kan uppnås utan väsentliga insatser inom jordbruksteknisk forskning och försöksverksamhet. *Trädgårdsnäringsutredningen* understryker det angelägna i att även frågan om trädgårdsbyggnader tas upp vid forskningsanstalten.

De flesta remissinstanserna delar utredningens uppfattning att vissa organisationsförändringar beträffande jordbrukstekniska institutet och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader är påkallade.

Frågan om den principiella utformningen av en ändrad organisation för jordbrukstekniska institutet och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader har ingående diskuterats av remissinstanserna. Utredningens förslag rörande institutet tillstyrks av såväl *Jordbrukstekniska föreningen* som *styrelsen för jordbrukstekniska institutet*. Styrelsen framhåller, att anordningen med gemensam chef för institutet och institutionen för arbetsmetodik och teknik fungerat bra hittills. Med en ökad omfattning av verksamheten kommer dock det administrativa arbetet att bli så omfattande, att en gemensam chef får alltför liten tid över till att delta i forskningsarbetet och medverka i undervisningen vid lantbrukshögskolan. Institutet och institutionen bör därför ha var sin föreståndare. Det är enligt styrelsens mening ofrånkomligt att det nya avtalet konstrueras så att staten ansvarar för de under avtalsperioden uppkommande lönehöjningarna för den del av personalen som avlönas med statsmedel. Liknande upp-

fattning beträffande behovet av särskild chef för institutet hyser *Föreningen Sveriges maskinkonsulenter*. *Styrelsen för statens maskinprovningar* framhåller, att man inte bör välja en organisation där föreståndaren blir ställd under två skilda styrelser, vilka ansvarar för var sin krävande verksamhet.

Riksrevisionsverket och *statskontoret* biträder förslaget i betänkandet både i fråga om institutet och forskningsanstalten. *Statskontoret* framhåller därvid, att en gemensam chef för institutet och institutionen för arbetsmetodik och teknik är ägnad att effektivisera samordningen mellan dessa båda. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut*, som ej har något att erinra mot utredningens förslag rörande institutets organisation, anser att en samordning mellan lantbrukshögskolan och forskningsanstalten bör genomföras snarast möjligt. Ej heller *överstyrelsen för de tekniska högskolorna* har något att invända vad gäller institutet, men anser att organisationen av forskningsanstalten behöver ytterligare övervägas. Bl. a. bör lantbruksbyggnadsforskningens relation till den allmänna byggnadsforskningen ingående undersökas. *Statens institut för byggnadsforskning* finner däremot utredningens förslag beträffande forskningsanstalten vara väl motiverat och *statens råd för byggnadsforskning* tillstyrker anstaltens anknnytning till lantbrukshögskolan. Även *Landsbygdens byggnadsförening* har i stort sett samma uppfattning.

Helt avvisande till utredningens förslag rörande forskningsanstalten ställer sig endast *anstaltens styrelse*, som uttalar sig för att nuvarande organisation bibehålls oförändrad. *Jordbrukets forskningsråd* erinrar om att lantbrukshögskolan befinner sig i ett mycket ansträngt nyordnings- och utvidgningsläge och att åtskilliga organisationsproblem ännu långt ifrån är lösta. Rådet anser därför, att inordning av forskningsanstalten i högskolan bör anstå tills vidare. Däremot ställer sig rådet positivt till den föreslagna organisations- och finansieringsformen beträffande jordbrukstekniska institutet, men hävdar att det årliga bidraget från enskilt håll bör i huvudsak vara lika stort som det statliga. Även en helstatlig organisationsform kan emellertid enligt rådets mening övervägas med hänsyn till att samarbete och samordning med andra statliga institutioner därigenom avsevärt underlättas.

Styrelsen för lantbrukshögskolan godtar tills vidare utredningens förslag beträffande institutet men framhåller, att institutet helst bör organiseras som en försöksavdelning till institutionen för arbetsmetodik och teknik. Industrins relativt obetydliga bidrag bör inte utgöra något hinder för en effektivare samordning mellan institutet och övrig försöksverksamhet. Däremot hälsar styrelsen förslagen rörande forskningsanstalten med tillfredsställelse och framhåller, att denna så snart ske kan bör förläggas till Ultuna. Även *Svenska lantarbetsgivareföreningen* finner det vara i sin ordning att forskningsanstalten infogas i högskolan. Det hade enligt föreningens mening dock

varit önskvärt, att utredningen tagit upp frågan om lämpligheten av att sammanslå institutet och forskningsanstalten till ett gemensamt försöksorgan för jordbrukets tekniska utrustning. Ehuru föreningen finner det i princip vara riktigare att staten ställer medel till förfogande för försöksverksamhet på det maskintekniska området, har föreningen med hänsyn till det privata näringslivets intresse och lämnade utfästelser om ekonomiskt bidrag dock ingen erinran mot att institutet förblir en halvstatlig institution. *Svenska lantarbetareförbundet* framhåller önskvärdheten av att institutet och forskningsanstalten sammanförs till en helt statlig institution med egen styrelse. Samma uppfattning hyser *Skogs- och lantbruksakademien*, som finner det mindre lyckligt att göra jordbrukstekniska institutet beroende av anslag från jordbrukets organisationer och från industrin. Arbetet på det aktuella området kräver för att bli sakligt vägledande enligt akademiens mening absolut objektivitet. Andra branschforskningsinstitut av halvstatlig karaktär är inte jämförbara med jordbrukstekniska institutet. Vid dessa institut utnyttjas forskningsresultaten nästan uteslutande av den understödjande industrin. Helt annorlunda skall detta institut arbeta. Dess resultat skall i första hand delges maskinköparna. Samma synpunkter i fråga om objektiviteten anför också *lantbruksstyrelsen* och *styrelsen för statens maskinprovningar*. Dessa myndigheter föreslår också att den programbundna forskning, som annars skulle bedrivas vid den föreslagna institutionen för byggnadslära, i stället sammanförs med den programbundna forskningsverksamheten på det jordbrukstekniska området till ett gemensamt organ. Styrelsen för statens maskinprovningar förordar därvid en fristående statlig institution, medan lantbruksstyrelsen uttalar sig för ett gemensamt institut.

Sveriges lantbruksförbund framhåller, att förbundet och dess organisationer på begäran av utredningen förklarat sig berett att lämna visst årligt bidrag till en jordbruksteknisk stiftelse under den första tidsperioden och under förutsättning att av utredningen beräknat statsbidrag ställs till förfogande. Sedan organisationerna förklarat sig beredda härtill, har emellertid jordbrukets ekonomiska läge avsevärt försämrats och därmed har också möjligheterna att lämna bidrag minskat. Staten bör därför enligt förbundets mening ta på sig större andel av kostnaden för institutets verksamhet än som förutsatts av utredningen och därigenom bidra till en ökad lönsamhet i jordbruket. Enligt *Riksförbundet Landsbygdens folks* mening finns det ej några skäl till att jordbruket och näringslivet skall påta sig kostnader, som rätteligen bör bestridas av staten. Riksförbundet förordar därför att institutet organiseras som en försöksavdelning under institutionen för arbetsmetodik och teknik och att forskningsanstalten omvandlas till en särskild institution för byggnadslära vid högskolan.

Vad gäller utredningens förslag, att inordningen av forskningsanstalten i lantbrukshögskolan skall ske i två etapper uppehåller sig remissinstanserna i huvudsak vid frågan om anstaltens flyttning till Ultuna.

Styrelsen för statens maskinprovningar framhåller, att det är angeläget att förefintliga försöks- och forskningsresurser inte förflyttas från södra delen av landet. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* uttalar att, med hänsyn till att lantbrukshögskolans verksamhet blir lokaliserad till flera platser och till att Alnarp kommer att utgöra en av dessa, synes den föreslagna samordningen mellan forskningsanstalten och högskolan inte behöva medföra förflyttning av anstalten till Ultuna. Med hänsyn till att en väsentlig del av den svenska trädgårdsodlingen är koncentrerad till södra Sverige kan *trädgårdsnäringsutredningen* för sin del inte biträda förslaget att forskningsanstalten flyttas till Ultuna. Liknande uppfattning hyser *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund*. *Skogs- och lantbruksakademien* framhåller, att oavsett var ledningen för verksamheten förläggs bör nu tillgängliga försöksresurser på byggnadsområdet inte förflyttas från Skåne. Erforderliga resurser för byggnadsförsöksverksamhet bör emellertid skapas i mellersta och norra delarna av landet. *Stadsfullmäktige i Lunds stad* anför, att om det med hänsyn till vad utredningen uttalat kan visa sig ändamålsenligt att nedlägga verksamheten vid forskningsanstalten, skall staden inte lägga hinder i vägen för en avveckling av arrendeförhållandet mellan staden och anstalten före avtalstidens utgång. Stadsfullmäktige anser emellertid, att forskningsverksamheten bör kvarbli i Lund med hänsyn till annan sådan verksamhet i staden. Enligt *Svenska lantarbetsgivareföreningens* mening är det synnerligen angeläget, att forskningsanstalten fortsättningsvis bedriver sin försöksverksamhet så att även det sydsvenska jordbrukets intressen tillgodoses. Detta torde lämpligen kunna ske genom en till Skåne förlagd försöksstation. *Svenska lantarbetsgivareförbundet* framhåller, att tyngdpunkten för forskningen inte får flyttas från södra Sverige.

Några invändningar mot utredningens uttalanden att jordbrukstekniska institutets arbetsuppgifter bör vara i stort sett samma som de nuvarande har ej framförts vid remissbehandlingen.

Vad gäller forskningsanstaltens arbetsuppgifter understryker de flesta remissinstanserna starkt utredningens förslag, att verksamheten uteslutande bör ägnas åt jordbrukets driftsbyggnader och åt trädgårdsnäringsens byggnadsproblem.

Statens institut för byggnadsforskning anför i detta sammanhang att byggnadsteknisk forskning bedrivs av ett stort antal institutioner vid de tekniska högskolorna, av specialiserade forskningsinstitut samt av institutet för byggnadsforskning. Fördelningen av forskningsuppgifterna är f. n. i stort sett den att arbetet med material och konstruktioner omhänderhas av de förra, medan institutets arbete har koncentrerats till uppgifter inom områdena för samhällsplanering, byggnadsplanering (särskilt bostäder och skolor), VVS-teknik, produktionsteknik och förvaltning. Inom området material och konstruktioner söker institutet f. n. koncentrera sitt arbete till insamling och analys av långtidserfarenheter av material och konstruktio-

ner. Detta erfarenhetsmaterial kan läggas till grund för uppställandet av egenskapskrav och egenskapsredovisningar, vilka kan användas i olika led i projekteringen. Sådana egenskapskrav har speciell karaktär inom jordbrukets driftsbyggnader t. ex. djurstallar och spannmålslager. Det synes därför vara rationellt, att studiet av dessa egenskapsfrågor genomförs i sammanhang med studiet av driftsförhållandena inom jordbruksnäringen. På samma grunder synes det motiverat att därtill knyts studiet av driftsbyggnadernas planering, konstruktion och produktion, medan den egentliga materialforskningen blir tillgodosedd inom befintliga byggnadstekniska forskningsinstitutioner. Endast när det gäller speciella problem, som blott förekommer vid jordbrukets driftsbyggnader, kan det vara lämpligt med materialforskning vid forskningsanstalten för lantmannabyggnader. I stort sett samma synpunkter har *statens råd för byggnadsforskning*. *Svenska lantarbetsgivareföreningen* understryker betydelsen av att forskningsanstalten, i den mån det ej sker på annat håll, ägnar sig åt materialprovning som är av vikt för jordbrukets ekonomibyggnader. Bland andra *Riksförbundet Landsbygdens folk* påtalar att forskningsanstalten engagerat sig på områden, som måste anses ligga helt vid sidan om vad som anges i gällande instruktion. Sådana engagemang bör snarast avvecklas. *Landsbygdens byggnadsförening* understryker behovet av att forskningsverksamheten koncentreras till större, mera begränsade och aktuella byggnadsuppgifter som kan ge praktiskt användbara resultat. Forskningen bör successivt inriktas på väsentliga frågor och klara av dessa innan man börjar med nya.

Utredningens uppfattning att det av forskningsanstalten tillämpade systemet med egna försöksgårdar bör omprövas och eventuellt ersättas av försöksverksamhet hos försöksvärdar delas av ett stort antal remissinstanser, däribland *statskontoret*, *riksrevisionsverket*, *lantbruksstyrelsen*, *styrelsen för statens maskinprovningar*, *styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut*, *Skogs- och lantbruksakademien*, *Riksförbundet Landsbygdens folk* och *Landsbygdens byggnadsförening*.

Enligt *styrelsens för lantbrukshögskolan* mening ställer inte försöksverksamheten i fråga om byggnader andra krav på tillgång till försöksgårdar än andra grenar av försöksverksamheten på jordbrukets område. Styrelsen föreslår, att de till forskningsanstalten hörande försöksgårdarna skiljs från anstaltens verksamhet och ställs under samma förvaltning som lantbrukshögskolans egendomar. *Statens institut för byggnadsforskning* anser, att det för studiet av driftsbyggnadernas betydelse från jordbrukets synpunkt blir önskvärt med en omfattande praktisk försöksverksamhet. Denna bör då bedrivas under de skilda förutsättningar som landets olika regioner ger i avseende på klimat och jordbruksproduktionens inriktning. När det gäller försök fältmässigt i stor skala, förefaller det lämpligt att dessa i enlighet med utredningens förslag förläggs till försöksvärdar, där forskarna kan följa försöken under verklighetstrogna betingelser. Enligt *Svenska lantarbetsgivareföreningens* uppfattning bör den omständigheten, att forskningsanstaltens försöksgårdar går med ekonomisk förlust inte i och för sig få vara avgörande för en övergång till ett nytt system. Egna försöksgårdar synes endast kunna avvaras om ett tillräckligt dimensionerat och utrustat försöksområde med erforderliga anordningar ställs till anstaltens förfogande för omfattande modellförsök i full skala. Vidare krävs att anstalten ges

möjligheter att efter modellstudier söka sig ut till försöksvärdar för att pröva byggnader och övriga anordningar i praktisk drift.

Helt avvikande uppfattning gentemot utredningen rörande behovet av egna försöksgårdar hyser endast *styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader*.

Förslaget att upprättandet av typritningar för lantbruksbyggnader skall flyttas från lantbruksstyrelsen till forskningsanstalten har föranlett invändningar från några remissorgan.

Lantbruksstyrelsen, som bestämt avstyrker utredningens förslag i denna del, anför att på styrelsens byggnadssektion ankommer att svara för de uppgifter, som sammanhänger med den centrala ledningen av byggnadskonsulenternas arbete och att bistå dessa vid mera krävande arbetsuppgifter. För att konsulenterna i möjligaste mån skall kunna hinna med sina arbetsuppgifter har det varit nödvändigt att centralt upprätta typritningar av olika slag. Arbetet har utförts vid de tillfällen, då de uppgifter som är förknippade med den centrala ledningen av byggnadskonsulenternas verksamhet ej helt tagit sektionens arbetskraft i anspråk. *Statens institut för byggnadsforskning* uttalar, att den föreslagna överflyttningen är tveksam och anser, att lantbruksstyrelsen bör redovisa hittills vunna erfarenheter av typritningsverksamheten och behovet av teknisk rådgivning innan ställning tas i denna fråga. Institutet nämner vidare att typritningsverksamheten för enfamiljshus, som nu handhas av byggnadsstyrelsen, skall omprövas av bostadsstyrelsen och institutet för byggnadsforskning i samråd.

Den föreslagna anpassningen av verksamheten vid jordbrukstekniska institutet och forskningsanstalten till ett gemensamt försöksprogram, som skall behandlas inom en teknisk sektion av lantbrukshögskolans försökskollegium har allmänt tillstyrkts i remissyttrandena. Därvid understryker bl. a. *lantbruksstyrelsen* att utvecklingen har medfört, att det i dagens läge råder ett nära samband mellan jordbrukets byggnadsfrågor och dess maskinfrågor. Särskilt gäller detta transporterna inom gårdsplatsen och byggnaderna. Det är sannolikt att utvecklingen mot alltmera mekaniserade inomgårdstransporter kommer att ytterligare betona sambandet mellan byggnader och maskiner. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* anser utredningens förslag innebära ett stort steg i rätt riktning, men framhåller att samordning av den tekniska forskningen med övrig forskning på jordbruks- och trädgårdsområdet också är nödvändig. Liknande uppfattning hyser *Svenska lantarbetareförbundet*.

Den inre organisationen av jordbrukstekniska institutet behandlas i ett mindre antal remissyttrandena.

Statskontoret anser sig ej böra gå in på någon bedömning av den föreslagna personalorganisationen med hänsyn till att denna beror av de i avtal överenskomna bidragen till institutets verksamhet. *Riksrevisionsverket* finner, att den kamerala verksamheten m. m. vid institutet bör samordnas med lantbrukshögskolans. *Lantbruksstyrelsen* tillstyrker, att erforderlig personal för upplysningsverksamhet tillförs institutet liksom att möjlighe-

ler skapas för intern dokumentationstjänst. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* hyser den uppfattningen, att specialrådgivningen på det tekniska området bör organiseras på samma sätt som på lantbrukets övriga områden och intas i den befintliga specialrådgivningen. Styrelsen har i princip intet att invända mot att jordbrukstekniska institutets kamerala verksamhet ombesörjs av högskolans kansli. Som krav härför sätter styrelsen personalförstärkning och ytterligare lokaler. Om institutet och institutionen för arbetsmetodik får gemensam chef, erfordras en kvalificerad chefsassistent för administrativa uppgifter m. m. *Styrelsen för jordbrukstekniska institutet* anser utredningens förslag till personalorganisation vara i stort sett lämplig, men förutsätter att ändringar senare får viddas inom institutets ekonomiska ram om så visar sig erforderligt.

Även personalorganisationen vid forskningsanstalten har berörts i ett fåtal yttranden.

Statskontoret uttalar, att det finner densamma i stort sett väl avvägd och framhåller att en upprustning av de personella resurserna i första hand bör ta sikte på upplysningsverksamheten och specialrådgivningen. *Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader* hemställer om en personlupprustning i enlighet med ett i yttrandet redovisat förslag. *Statens institut för byggnadsforskning* tillstyrker att informationsfrågor handläggs av en särskild avdelning. *Trädgårdsnäringsutredningen* hyser den uppfattningen att man bör räkna med att en intensifierad byggnadsforskning på trädgårdsområdet framdeles kommer att kräva viss personalförstärkning. *Jordbrukets forskningsråd* framhåller, att planeringsavdelningen bör bli en viktig del av verksamheten och av största värde inte minst för lantbruksnämnderna. *Riksförbundet Landsbygdens folk* tillstyrker, att en särskild tjänst inrättas för upplysningsverksamheten.

Utredningens förslag beträffande lokaler för institutet och för forskningsanstalten har i huvudsak tillstyrkts av de remissinstanser, som behandlat frågan.

Statskontoret konstaterar att ett genomförande av den föreslagna omdisponeringen av institutets lokaler skulle innebära ett effektivare utnyttjande av de befintliga utrymmena. Styrelsen för *lantbrukshögskolan* uttalar, att nybyggnad blir oundgängligen nödvändig vid överflyttning av forskningsanstaltens verksamhet till Ultuna. Den bör ske i samband med nybyggnad för institutionen för arbetsmetodik och teknik samt för jordbrukstekniska institutet. *Styrelsen för jordbrukstekniska institutet*, som finner det angeläget att ändringsarbetena påbörjas, uttalar åsikten, att utredning snarast bör verkställas beträffande utbyggnad av jordbrukstekniska institutets och institutionens för arbetsmetodik och teknik kontorslokaler.

Beträffande förslaget att inrätta en lokal nämnd för forskningsanstalten har remissinstanserna skilda uppfattningar.

Sälunda tillstyrks förslaget av *Riksförbundet Landsbygdens folk* och *Sve- riges handelsträdgårdsmästareförbund*, som anser att nämnden bör få permanent karaktär. *Jordbrukets forskningsråd* anser det lämpligare att den nuvarande styrelsen tills vidare får kvarstå i stället för att en lokal nämnd inrättas. Helt avvisande till förslaget ställer sig endast *styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader*.

Frågan om att utnyttja medel ur byggnadsforskningsfonden för försök med lantbruksbyggnader har berörts av några remissinstanser.

Statens råd för byggnadsforskning framhåller, att det såvitt nu kan bedömas inte finns utrymme för större forskningsinsatser på jordbruksbyggnadernas område, eftersom rådets resurser är hårt tagna i anspråk. *Överstyrelsen för de tekniska högskolorna* anför, att en mera ingående undersökning av relationerna mellan lantbruksbyggnadsforskningen och den allmänna byggnadsforskningen blir nödvändig av rent administrativa skäl om dylika medel skall tilldelas jordbruksbyggnadsforskningen.

I likhet med utredningen bedömer flertalet av remissinstanserna det angeläget att behovet av undervisning i byggnadslära vid lantbrukshögskolan tillgodoses i samband med omorganisationen av forskningsanstalten. Sålunda anser *Skogs- och lantbruksakademien* det vara helt otillräckligt att lita till speciallärare i ett så viktigt ämne och förordar att en professur i byggnadslära inrättas. I huvudsak samma uppfattning hyser *Riksförbundet Landsbygdens folk*, för vilket det framstår som mycket angeläget att de blivande agronomerna ges möjligheter att fördjupa sina studier i detta ämne.

V. Förslag till avtal rörande den fortsatta driften av jordbrukstekniska institutet

De i inledningen nämnda förhandlingarna rörande avtal om den fortsatta driften av jordbrukstekniska institutet har lett till ett den 10 februari 1964 — under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande — träffat femårigt avtal, som avses att träda i kraft den 1 juli 1964. Avtalet torde såsom *bilaga A* få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. Härjämte har överlämnats förslag till stadgar för institutet.

Förhandlingsmannen anmäler i den skrivelse, varmed avtalet överlämnats, att förhandlingarna föregåtts av överläggningar med representanter för lantbrukshögskolans styrelse, Sveriges lantbruksförbund, industrier med tillverkning av maskiner, redskap och annan teknisk utrustning för jordbruket. Förhandlingarna har skett med företrädare för en stiftelse, benämnd Stiftelsen Svensk Jordbruksteknisk forskning, som för frågor rörande jordbrukstekniska institutet bildats av Sveriges lantbruksförbund samt vissa industriföretag med intresse för institutets verksamhet. Vid förhandlingarna har förutsatts att institutets arbetsuppgifter och verksamhetens omfattning i stort sett skall överensstämma med vad 1961 års jordbrukstekniska utredning härvidlag föreslagit i sitt betänkande.

Till avtalsförslaget har i skrivelsen gjorts i huvudsak följande kommentarer.

Staten skall enligt avtalet liksom hittills hyresfritt ställa lokaler vid Ulltuna till institutets förfogande. Då de befintliga utrymmena, vilka disponeras gemensamt av institutet och institutionen för arbetsmetodik, redan nu är hårt utnyttjade, torde vissa ytterligare kontorslokaler erfordras för att klara den personalökning som kan följa av avtalet. De mest akuta lokalbehoven för institutets del kan i viss mån tillgodoses genom omändring av vissa kallutrymmen. För att lokalbehoven för såväl institutet som institutionen skall kunna helt täckas torde emellertid erfordras utvidgning av utrymmena. Det synes vara lämpligt att en ny byggnad uppförs snarast möjligt i omedelbar anslutning till de befintliga kontorslokalerna. Det torde därför böra uppdras åt byggnadsstyrelsen att dels utföra de berörda omändringsarbetena, dels igångsätta erforderlig planering för den nödvändiga nybyggnaden. Det förutsätts att institutet, högskolan och byggnadsstyrelsen i avvaktan på att lokalfrågan slutligen kan lösas överenskommer om de ändringar i lokalfördelningen, som kan finnas erforderliga.

I § 9 i avtalet stadgas, att storleken av statens och stiftelsens bidrag under avtalstiden kan bli föremål för nya förhandlingar, därest lönenivån för statstjänstemännen allmänt skulle ökas eller minskas med mer än 10 procent jämfört med de för 1963 gällande lönerna för dessa befattningshavare. Vid förhandlingarna har härvid förutsatts att bidragsproportionerna mellan staten och stiftelsen skall bibehållas vid ökad bidragsinsats.

För att bibehålla institutets resurser vid en oförändrad nivå har stiftelsen sagt sig vilja räkna med en ökning av stiftelsens och statens bidrag till institutet även om lönenivån inte ändrats i sådan omfattning som angetts i § 9 i avtalet.

Enligt avtalet skall vid institutet finnas en föreståndare samt den personal i övrigt, som institutets styrelse med hänsyn till behovet och tillgången på medel bestämmer. Stiftelsen har i fråga om föreståndarbefattningen framhållit, att den förutsätter, att befattningen skall vara heltidsbefattning vid institutet och att den nuvarande tillförordnade föreståndaren utses till ordinarie föreståndare.

I förslaget till stadgar föreskrivs bl. a. att institutets angelägenheter skall handhas av en styrelse, som består av ordförande och tio ledamöter, av vilka Kungl. Maj:t förordnar ordföranden och fem ledamöter och återstående fem ledamöter utses av stiftelsen. På styrelsen ankommer att efter samråd med styrelsen för lantbrukshögskolan utse chef för institutet och på förslag av denne tillsätta övrig personal vid institutet. Institutets allmänna forsknings- och försöksprogram skall enligt stadgeförslaget utformas i samråd med den tekniska sektionen av lantbrukshögskolans försökskollegium och ingå i lantbrukshögskolans riksförsöksprogram. Det ankommer på institutets chef att i försökskollegiet föredra frågor som rör det allmänna programmet.

Befattningshavarna vid institutet är enligt stadgeförslaget skyldiga att, i den mån det ej hindrar arbetet vid institutet, medverka vid utbildningen av studerande vid lantbrukshögskolan. Möjlighet att utföra examensarbeten och specialstudier vid institutet medges i den mån detta kan ske utan olägenhet för övrig verksamhet vid institutet.

Den kamerala verksamheten vid institutet ankommer enligt stadgeförslaget på institutsstyrelsen. Förhandlingsmannen framhåller i detta sammanhang, att frågan om den kamerala verksamheten skall bedrivas i institutets egen regi eller uppdras åt någon annan sålunda avgörs av styrelsen. Härvid bör enligt förhandlingsmannen självfallet beaktas de möjligheter till kostnadsminskning, som kan föreligga genom att den kamerala verksamheten helt eller delvis mot ersättning ombesörjs av lantbrukshögskolan.

VI. Anslagsskrivelse för budgetåret 1964/65 från styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader

Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Avlöningar. För innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett förslagsanslag av 358 000 kr. I statsverkspropositionen (bil. 11 s. 120) har anslaget, såsom tidigare anförts, uppförts med ett beräknat belopp av 501 000 kr.

Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader hemställer, att anslaget ökas med 478 000 kr.

Ökning
eller
minskning

1. Personalförändringar

A. Allmänna avdelningen

a) 1 assistent Af 17/Ae 19	+	23 616
b) 1 upplysningsspecialist, arvode motsvarande A 27	+	37 128
c) 2 specialrådgivare, arvode motsvarande A 23	+	59 280
d) 2 ritingenjörer Ae 21	+	59 280
e) 1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+	11 016
f) 1 vaktmästare Ae 7	+	13 512

B. Planeringstekniska avdelningen

a) 1 avdelningsföreståndare B 1	+	49 716
b) 1 förste avdelningsagronom Ae 27	+	41 532
c) 1 försöksledare Ae 23	+	33 144
d) 2 tekniska biträden Ae 17	+	47 232
e) 1 kontorist Ae 9	+	14 988
f) 1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+	11 016
g) Minskning med 1 försöksledare Ae 25	—	37 128

C. Avdelningen för byggnadsteknik

a) 1 avdelningsföreståndare B 1	+	49 716
b) 1 försöksledare Ae 23	+	33 144
c) 1 assistent Af 17/Ae 19	+	23 616
d) 1 montör Ae 9	+	14 988

teten finner det absurt att skilja zoofysiologi och växtfysiologi från den kemiska ämnesgruppen, särskilt biokemin, gentemot vilket ämne inga klara gränser existerar, och i stället förena dem med för dem så främmande vetenskaper som naturgeografi och geologi. Detta skulle tvärt emot vad utredningen säger innebära ett försvårande av behandlingen av många vetenskapliga frågor, såsom bedömning av gradualavhandlingar och sökande till lediga professurer.

Fakulteten kan inte finna att det inom överskådlig tid blir en så stark expansion av de matematisk-naturvetenskapliga fakulteternas organisation, att en uppdelning ur denna synpunkt är motiverad.

Ekonomiska fakulteten i Lund anför:

Fakulteten är av den uppfattningen, att det från forskningssynpunkt ej kan finnas något att erinra mot förslaget att den ekonomiska fakulteten utvidgas till en samhälls- och företagsvetenskaplig fakultet. Även från undervisningssynpunkt finns vissa skäl för en sådan anordning, särskilt som flera av ämnena inom denna utvidgade fakultet tillhör såväl civilekonomutbildningen som samhällsvetarutbildningen. När fakulteten dock vänder sig mot förslaget, så sker detta av följande skäl. Fakulteten har blivit alltmera övertygad om riktigheten av den uppfattningen, vilken torde vara allmänt utbredd bland näringslivets ledande män, att en läroanstalt för utbildning av civilekonomer bör koncentrera sin utbildningsverksamhet på denna uppgift. Enbart det förhållandet, att man inom näringslivet hyser misstro mot möjligheterna att inom en och samma fakultet meddela fullgod utbildning åt såväl blivande befattningshavare inom företagen som åt blivande förvaltningstjänstemän synes fakulteten vara anledning att iakttaga försiktighet gentemot tanken att omorganisera fakulteten och utvidga dess utbildningsmål.

Den intima kontakt som ekonomiska fakulteten har med de båda självständiga handelshögskolorna i landet synes bäst kunna utvecklas om fakulteten får behålla utexaminering av ekonomer som sitt enda utbildningsmål. I detta sammanhang kan ytterligare pekas på samarbetet mellan de nordiska ländernas handelshögskolor, vilket kommer till uttryck bl. a. i en nordisk rektorskonferens. Samtliga äldre handelshögskolor i de nordiska länderna är självständiga i förhållande till universiteten, och det är fakultetens bestämda uppfattning att man i grannländerna starkt värnar om denna självständighet. Även om man från de nordiska handelshögskolornas sida ej underlät att uttrycka tvekan beträffande lämpligheten att anknyta den sydsvenska läroanstalten till universitetet, blev den ekonomiska fakulteten dock accepterad i de nordiska handelshögskolornas krets och är nu vid rektorskonferenserna representerad av dekanus och prodekanus. Man kan med oro fråga sig hur fakultetens ställning kommer att bli inom det nordiska samarbetet, om den alltmer skulle förlora sin handelshögskolekaraktär och bli ett mera splittrat utbildningsorgan.

Fakulteten finner sålunda övervägande skäl tala mot en utvidgning och omorganisation av dess funktioner.

Större konsistoriet i Lund anför i huvudsak följande:

I likhet med den humanistiska fakulteten och den ekonomiska fakulteten kan konsistoriet inte tillstyrka utredningens förslag utan förordar bestämt, att den ekonomiska fakulteten bibehålles. Däremot bör den samhällsvetenskapliga ämnesgruppen och ämnena pedagogik och psykologi utbrytas till en självständig samhällsvetenskaplig fakultet.

Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: **Försöksverksamheten.** Under denna anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 50 000 kr. Anslaget har, såsom tidigare anförts, i statsverkspropositionen (bil. 11 s. 121) uppförts med ett beräknat belopp av 150 000 kr.

Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader hemställer, att anslaget ökas med 150 000 kr.

M o t i v. I likhet med 1961 års jordbrukstekniska utredning anser anstaltsstyrelsen det nödvändigt med en väsentlig, reell utökning av försöksresurserna.

Slutligen har *styrelsen för forskningsanstalten* hemställt att under fonden för förslag till statsverket anvisas ett investeringsanslag av 145 000 kr. såsom förskott för inköp av inventarier till anstaltens försöksgårdar.

VII. Vissa förslag rörande statens forskningsanstalts för lantmannabyggnader försöksgårdar

Skrivelse från styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader rörande underskott i jordbruksdriften. I skrivelsen den 7 augusti 1963 hemställer styrelsen att 617 000 kr. ställs till förfogande för olika ändamål i samband med jordbruksdriften. Styrelsen anför att skuldsättningen vid anstaltens jordbruk vid utgången av budgetåret 1961/62 uppgick till 236 114 kr. Under budgetåret 1962/63 har skuldsättningen ytterligare ökat och uppgick den 30 juni 1963 till 344 351: 26 kr., fördelat på 66 fordringsägare. Av beloppet är 279 930: 07 kr. räntebelagt, vilket medför räntekostnader per år på 20 628 kr. Med hänsyn till att vissa svårigheter föreligger att helt överblicka skulderna anser styrelsen det inte utslutet, att beloppet kan växa något, uppskattningsvis 5 000 kr. Det sammanlagda medelsbehovet för att täcka skulderna uppgår sålunda till avrundat 370 000 kr. Styrelsen framhåller att det inte är möjligt att genom överskott på jordbruksdriften kunna reglera dessa skulder.

För budgetåret 1963/64 beräknar styrelsen, att inkomsterna av jordbruksdriften kommer att uppgå till ca 582 000 kr. och utgifterna till ca 691 000 kr. Underskott på ungefär 109 000 kr. beräknas sålunda uppkomma. Rörande anledningen härtill anför styrelsen i sammandrag följande.

Inkomsterna minskar genom att betydande arealer vårsådda grödor har måst plöjas upp. Sålunda har hela sockerbetsodlingen på 11,6 ha plöjts upp på grund av skötselsvårigheter. 18,6 ha korn samt 4 ha fodermärgkål har uppkörts delvis på grund av sen sådd och mycket svag utveckling men huvudsakligen på grund av förekomst av svårare rotosträs. Av återstående kornareal uppvisar närmare 7 ha glest bestånd med svag utveckling.

Styrelsen har vidare för avsikt att inköpa maskiner för ca 60 000 kr.

Avloppsförhållandena vid Habo försöksgård motsvarar enligt styrelsen inte de krav som hälsovårdsstadgan uppställer. De brister, som närmast

Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Försöksverksamheten. Under denna anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 50 000 kr. Anslaget har, såsom tidigare anförts, i statsverkspropositionen (bil. 11 s. 121) uppförts med ett beräknat belopp av 150 000 kr.

Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader hemställer, att anslaget ökas med 150 000 kr.

Motiv. I likhet med 1961 års jordbrukstekniska utredning anser anstaltsstyrelsen det nödvändigt med en väsentlig, reell utökning av försöksresurserna.

Slutligen har styrelsen för forskningsanstalten hemställt att under fonden för förslag till statsverket anvisas ett investeringsanslag av 145 000 kr. såsom förskott för inköp av inventarier till anstaltens försöksgårdar.

VII. Vissa förslag rörande statens forskningsanstalts för lantmannabyggnader försöksgårdar

Skrivelse från styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader rörande underskott i jordbruksdriften. I skrivelsen den 7 augusti 1963 hemställer styrelsen att 617 000 kr. ställs till förfogande för olika ändamål i samband med jordbruksdriften. Styrelsen anför att skuldsättningen vid anstaltens jordbruk vid utgången av budgetåret 1961/62 uppgick till 236 114 kr. Under budgetåret 1962/63 har skuldsättningen ytterligare ökat och uppgick den 30 juni 1963 till 344 351: 26 kr., fördelat på 66 fordringsägare. Av beloppet är 279 930: 07 kr. räntebelagt, vilket medför räntekostnader per år på 20 628 kr. Med hänsyn till att vissa svårigheter föreligger att helt överblicka skulderna anser styrelsen det inte uteslutet, att beloppet kan växa något, uppskattningsvis 5 000 kr. Det sammanlagda medelsbehovet för att täcka skulderna uppgår sålunda till avrundat 370 000 kr. Styrelsen framhåller att det inte är möjligt att genom överskott på jordbruksdriften kunna reglera dessa skulder.

För budgetåret 1963/64 beräknar styrelsen, att inkomsterna av jordbruksdriften kommer att uppgå till ca 582 000 kr. och utgifterna till ca 691 000 kr. Underskott på ungefär 109 000 kr. beräknas sålunda uppkomma. Rörande anledningen härtill anför styrelsen i sammandrag följande.

Inkomsterna minskar genom att betydande arealer vårsådda grödor har måst plöjas upp. Sålunda har hela sockerbetsodlingen på 11,6 ha plöjts upp på grund av skötselssvårigheter. 18,6 ha korn samt 4 ha fodermärgkål har uppkörts delvis på grund av sen sådd och mycket svag utveckling men huvudsakligen på grund av förekomst av svårare rotogräs. Av återstående kornareal uppvisar närmare 7 ha glest bestånd med svag utveckling.

Styrelsen har vidare för avsikt att inköpa maskiner för ca 60 000 kr.

Avloppsförhållandena vid Habo försöksgård motsvarar enligt styrelsen inte de krav som hälsovårdsstadgan uppställer. De brister, som närmast

föreligger, består huvudsakligen i att pressaft från ensilageberedning, urin och spolvatten från djurstallarna samt spillvatten från bostäderna icke renas i tillräcklig utsträckning och att till följd därav närliggande vattendrag förorenas. Styrelsen finner det synnerligen angeläget att de påtalade bristerna omedelbart avhjälpas. Kostnaderna härför beräknas till 20 350 kr.

Härutöver har styrelsen funnit det driftsekonomiskt motiverat att företa vissa ombyggnader av de olika djurstallarna. Dessa ombyggnader synes särskilt kunna minska behovet av ströhalm och de kostnader som föreligger i detta avseende. Därjämte uppnås väsentliga besparingar av arbetskostnaderna. Styrelsen framhåller vidare, att ombyggnaderna ger stora möjligheter att genomföra studier av aktuella inredningsdetaljer. Ombyggnadskostnaderna har beräknats till 117 575 kr., vilket belopp torde kunna amorteras under en tid av två år.

Y t t r a n d e. Riksrevisionsverket framhåller beträffande de 370 000 kr., som begärts för att täcka skulder per den 30 juni 1963, att forskningsanstalten i balansräkningen den 30 juni 1963 redovisar en balanserad förlust av 404 199 kr. 46 öre. Beloppet bör täckas genom att anvisa medel å anstaltens omkostnadsanslag.

Medel för att täcka eventuellt underskott för jordbruksdriften budgetåret 1963/64 synes även böra ställas till förfogande från omkostnadsanslaget. Det belopp å 20 350 kr., som erfordras för att avhjälpa brister i avloppsförhållandena vid försöksgården Habo, torde likaledes böra anvisas från anstaltens omkostnadsanslag.

Beträffande de föreslagna ombyggnaderna av djurstallar å försöksgården Habo för 117 575 kr. framhåller riksrevisionsverket att, om medel anses böra ställas till förfogande för ändamålet, bör detta ske genom ytterligare medelsanvisning under reservationsanslaget till anstaltens försöksverksamhet.

Förslag till avtal angående avveckling av arrendekontrakt rörande försöksgårdarna. Såsom nämnts i inledningen har förhandlingar skett med Lunds stad angående avveckling av de med staden träffade kontrakten om arrende för forskningsanstaltens räkning av egendomarna Habo och Linnero. Det avtal, som under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande träffats i detta ämne, innebär att arrendekontrakten skall upphöra att gälla den 14 mars 1964. Staden har dock förbundit sig att medverka till att ny arrendator av egendomen Habo åtar sig att minst intill den 14 mars 1966 hålla erforderlig nötkreatursbesättning och träffa sådan överenskommelse med anstalten, som gör det möjligt att fullfölja vissa pågående försök på egendomen. Även i fråga om egendomen Linnero skall anstalten under vissa villkor äga rätt att behålla försök. I enlighet med verkställd avträdesyn skall kronan — sedan vissa på egendomarna av kronan nedlagda kostnader avräknats — ersätta staden med 125 000 kr. Detta belopp skall erläggas senast den 15 juli 1964. Staden skall å sin sida överta betalnings-

skyldigheten för återstående belopp av det egnahemslån som anstalten erhållit för det på Linnero belägna försöksbostadshuset. I avtalet har dessutom överenskommits att ett mellan byggnadsstyrelsen och Lunds stad trädfat avtal om arrende för forskningsanstaltens räkning av visst tomtområde skall upphöra per den 14 mars 1964.

Förhandlingsmannen har i den skrivelse, varmed avtalet överlämnats, gjort i huvudsak följande kommentarer.

Arrendeavtalet rörande Linnero, som gäller till den 14 mars 1971, innehåller inga bestämmelser om avträdessyn eller skyldigheter som förpliktar kronan att ersätta staden för brister. Kronan har ägt rätt att på egendomen uppföra erforderliga byggnader, dock med förbehåll att om byggnaderna inte bortförts inom tre månader efter avträdet desamma tillfaller staden. Förutom det förut nämnda försöksbostadshuset har på Linnero uppförts ett höns hus för försöksverksamhet. Detta har aldrig utnyttjats och bedöms inte utgöra någon tillgång för egendomen.

Upplåtelsekontraktet rörande Habo, som utgår den 14 mars 1967, innehåller bl. a. bestämmelser om att kronan mottagit egendomen i befintligt skick och att de brister, som fanns vid tillträdet skulle avhjälpas av kronan utan att staden eller annan skulle utge ersättning härför. Kronan åligger att väl hävda egendomen samt hålla den i hög växtkraft. I fråga om byggnaderna har staden 1952 utgett 89 500 kr. för reparations- och förbättringsåtgärder, varefter dessa ansetts tillträdde utan brist.

Vid avträdessyn, som i enlighet med arrendekontraktets bestämmelser hållits i januari 1964, har kostnaderna för att avhjälpa brister på byggnaderna m. m. beräknats till 52 757 kr. Kostnaderna för att avhjälpa brister på diken, markvägar och stängsel samt jord och betesvallar har beräknats till 94 480 kr. Vid förhandlingarna har enighet nåtts om att de angivna kostnaderna skall jämkas till totalt 144 000 kr.

Forskningsanstalten har på Habo uppfört lösdriftsstall m. m. samt inrett ladugården för gödsvinsproduktion. Dessa anläggningar, som befinner sig i mindre gott skick och som staden i likhet med synemännen ansett obehörliga för egendomen, har inte kunnat tillmätas något värde vid förhandlingarna. Däremot har kronan gottskrivits 19 000 kr. för vissa i mangårdbyggnaden utförda åtgärder. Sålunda återstår för kronan att erlægga 125 000 kr.

Förhandlingsmannen framhåller slutligen att jorden på Habo befinner sig i mycket dåligt skick. Möjligheterna att under de tre år som återstår av arrendetiden kunna driva jordbruket utan förluster torde få bedömas som små. Jorden på Linnero är mycket ogräsbemängd och kräver under minst två år ogräsbekämpning med trädning av stora arealer. Under denna tid torde någon lönsamhet av jordbruket inte kunna påräknas. Iståndsättande av byggnaderna på Habo genom kronans försorg beräknas komma att kosta betydligt mer än vad kronan har att utge enligt avtalet. Med hänsyn till det anförda och då en fortsatt drift av jordbruket kommer att kräva betydande kapitalinsatser för att anskaffa maskiner och redskap torde det ur ekonomisk synpunkt vara mest lämpligt att snarast möjligt avveckla arrendena.

Y t t r a n d e. Riksrevisionsverket föreslår, att för avvecklingen av arrendeavtalen erforderliga medel anvisas under ett särskilt obetecknat anslag.

VIII. Departementschefen

Byggnads- och mekaniseringsfrågorna har mycket stor betydelse för jordbruksnäringen. Detta belyses av att återanskaffningsvärdet av jordbrukets ekonomibygnader uppskattas till 20 000 miljoner kr. och av att det årligen torde investeras omkring 500 miljoner kr. i maskiner. Ett rationellt utnyttjande av dessa investeringar är följaktligen av stor vikt för jordbruksföretagens lönsamhet. Därtill kommer att kostnaderna för maskinanskaffning och byggnadsåtgärder mycket påtagligt inverkar på jordbrukets kapitalbehov.

Berörda frågor har ingående behandlats av 1961 års jordbrukstekniska utredning i det betänkande angående jordbrukstekniska institutet och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, för vilket redogjorts i det föregående. Utredningen har därvid starkt framhållit behovet av en ökad försöksverksamhet beträffande jordbrukets och trädgårdsnäringens byggnads- och mekaniseringsfrågor. I likhet med nära nog samtliga remissinstanser anser även jag, att angelägenheten av denna försöksverksamhet är framträdande. Med hänsyn till verksamhetens betydelse för jordbrukets rationalisering är det enligt min mening motiverat att de statliga insatserna på området ökas.

I fråga om *inriktningen av försöksverksamheten* på det jordbrukstekniska området har utredningen bland annat uttalat, att verksamheten bör syfta till rationell användning inom jordbruksföretagen av teknisk utrustning av olika slag. Därvid framstår undersökningar rörande samspelet mellan sådan utrustning och den mänskliga arbetskraften som särskilt betydelsefulla. Vidare bör enligt utredningen försök att genom förbättrade skörde-metoder och användning av lämpliga tekniska hjälpmedel minska årsvariationerna i skördarnas storlek och kvalitet ha en viktig plats i verksamheten. För egen del anser jag, att den av utredningen angivna inriktningen är väl ägnad att ligga till grund för den fortsatta försöksverksamheten. Bland annat finner jag det vara önskvärt, att därvid uppmärksammas frågan om den ur skilda synpunkter lämpligaste mekaniseringsgraden inom jordbruksföretag av olika storlek.

Den särskilda försöksverksamheten rörande jordbruksbyggnader har utredningen funnit böra begränsas till frågor rörande driftsbyggnaderna. Enligt min mening är en sådan avgränsning motiverad. Anledning torde knappast finnas att göra åtskillnad mellan forskning i fråga om lantbrukets bostäder och forskning som bedrivs beträffande annan småhusbebyggelse på landsbygden. Vad gäller driftsbyggnaderna är det mycket angeläget att finna vägar för att genom ändringsarbeten utnyttja det äldre byggnadsbeståndet i nutida driftsformer. Även problemet att finna användning för sådana

ekonomibyggnader, som blir överflödiga i samband med jordbrukets rationalisering, bör angripas. Nya ekonomibyggnader torde för närvarande inte sällan utformas utan tillräcklig hänsyn till de krav, som följer av att jordbruksföretagens storlek och driftsinriktning fortlöpande bör kunna anpassas efter utvecklingen. Det är därför nödvändigt att, såsom utredningen och åtskilliga remissinstanser understrukt, försöken att utforma byggnader, som tillgodoser nämnda krav, intensifieras. Jag ansluter mig härjämte till utredningens förslag att försöksverksamheten bör utsträckas till att omfatta motsvarande frågor rörande trädgårdsnäringens driftsbyggnader.

Vad gäller *organisationen av den jordbrukstekniska försöksverksamhet*, som nu bedrivs i samverkan mellan staten och näringslivet vid jordbrukstekniska institutet, har utredningen övervägt lämpligheten av att infoga denna i lantbrukshögskolan. Verksamheten skulle i så fall bedrivas av en försöksavdelning vid institutionen för arbetsmetodik och teknik. Utredningen har dock stannat för att förorda fortsatt samverkan mellan staten och näringslivet **vid ett utbyggt jordbrukstekniskt institut**. Flertalet av remissinstanserna har anslutit sig till utredningens förslag i denna del. Såsom närmare framgår av redogörelsen i det föregående har dock i ett par remissyttranden förordats inordning i lantbrukshögskolan, medan i några andra föreslagits samordning av den jordbrukstekniska och den byggnadstekniska försöksverksamheten.

Vid mitt ställningstagande till denna organisationsfråga har jag fäst stor vikt vid att såväl utredningen som remissinstanserna allmänt framhållit att det hittillsvarande samarbetet mellan staten och näringslivet i det jordbrukstekniska institutet lett till goda resultat. Detta utgör enligt min mening ett **starkt skäl för att organisationsformen bibehålls**. Den i årets statsverksproposition (bil. 11 s. 112) på grundval av utredningens betänkande föreslagna **tekniska sektionen av lantbrukshögskolans försökskollegium** medför dessutom, såsom jag närmare kommer att utveckla i det följande, tillfredsställande möjligheter att samordna bland annat institutets försöksverksamhet med den som bedrivs av högskolan. Mot bakgrunden härav och då från näringslivets sida fortsatt intresse visats för att delta i finansieringen av institutets verksamhet har Kungl. Maj:t på min föredragning föranstaltat om förhandlingar rörande avtal om fortsatt drift av jordbrukstekniska institutet.

Den tillkallade förhandlingsmannen har efter överläggningar med representanter för lantbrukshögskolans styrelse, Sveriges lantbruksförbund och vissa industrier upplagit förhandlingar med företrädare för Stiftelsen Svensk jordbruksteknisk forskning. Denna har bildats av Sveriges lantbruksförbund och industriföretag med intresse för det jordbrukstekniska institutets verksamhet. Förhandlingarna har i stort sett bedrivits med utgångspunkt från utredningens förslag i ämnet. De har, såsom framgår av förhandlingsmannens i det föregående redovisade skrivelse, lett till ett —

under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande träffat preliminärt avtal om driften av jordbrukstekniska institutet under tiden den 1 juli 1964—den 30 juni 1969. I anslutning därtill har upprättats förslag till stadgar för institutet.

Det träffade avtalet innebär, att staten och stiftelsen åtar sig att under avtalsperioden **ansvara för driften vid institutet**. Detta skall ha till uppgift att i samarbete med bland annat lantbrukshögskolan bedriva forskning och försök på det jordbrukstekniska området främst beträffande jordbrukets maskiner och andra mekaniska och elektriska hjälpmedel ävensom att bedriva undervisnings- och upplysningsverksamhet angående de tekniska hjälpmedlens rationella användning i jordbruket. Enligt avtalet skall staten bidra med 500 000 kr. och stiftelsen med minst 250 000 kr. för budgetår till kostnaderna för institutets verksamhet. Det har dock överenskommit att om staten under avtalsperioden skulle höja sitt bidrag till 600 000 kr. så skall stiftelsen öka sitt bidrag till minst 300 000 kr. Vidare innehåller avtalet en bestämmelse att, om löneläget för statstjänstemän ändras på visst närmare angivet sätt, bidragens storlek skall kunna bli föremål för nya förhandlingar. Liksom nu skall staten hyresfritt ställa lokaler till förfogande för institutet samt svara för kostnaderna för uppvärmning m. m.

Institutets uppgifter enligt avtalet tillgodoser enligt min mening de synpunkter på inriktningen av den jordbrukstekniska försöksverksamheten, som utredningen anlagt och som jag i det föregående anslutit mig till. Den omfattning av institutets verksamhet, som torde följa av avtalsförslaget, liksom fördelningen av kostnaderna mellan staten och stiftelsen med 500 000 kr. respektive minst 250 000 kr. för budgetår anser jag innebära en lämplig avvägning. I förhållande till vad som gäller för innevarande budgetår ökas sålunda statens bidrag med 100 000 kr. och näringslivets avtalsenliga minimibidrag med 175 000 kr. Möjligheterna att från statens sida höja bidraget med ytterligare 100 000 kr., vilket enligt avtalet föranleder att stiftelsens bidrag ökas med 50 000 kr., torde få prövas vid den årliga budgetbehandlingen. Avtalsförslaget föranleder ej heller i övrigt någon erinran från min sida. Det är enligt min uppfattning önskvärt att institutets styrelse överlägger med lantbrukshögskolans styrelse om att i kostnadsbesparande syfte uppdra de kamerala göromålen åt högskolan.

På grund av det anförda förordar jag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens **bemyndigande att för statens del godkänna avtalet**. Därest under avtalstiden behov av smärre jämkningar i avtalet skulle uppkomma, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del besluta härom. Det torde vidare liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stadgar för institutet.

Institutets lokalbehov kommer att behandlas av den lokalprogramkommitté för lantbrukshögskolan m. m., som jag tidigare denna dag inhämtat Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla. Kostnaderna för uppvärmning m. m. torde liksom hittills få bestridas från lantbrukshögskolans anslag.

Utredningens förslag till *organisation av försöksverksamheten i fråga om lantbrukets byggnader* innebär, att den nuvarande statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader skall inordnas i lantbrukshögskolan. I princip har detta förslag tillstyrkts av de flesta remissinstanserna. Det framgår vidare av vad utredningen och remissinstanserna anfört, att försöksverksamheten på förevarande speciella område ej lämpligen bör ingå i uppgifterna för statens institut för byggnadsforskning.

Även jag anser att ifrågakvarande försöksverksamhet bör knytas till lantbrukshögskolan. Driftsbyggnaderna utgör nämligen så betydelsefulla delar av jordbruks- och trädgårdsföretagen att det ur flera synpunkter måste anses vara angeläget att byggnadsförsöken nära samordnas med övrig försöksverksamhet på jordbrukets och trädgårdsnäringens områden.

Inordningen av byggnadsförsöken i lantbrukshögskolan förutsätter enligt min mening ej nödvändigtvis att den av forskningsanstalten för lantmannabyggnader bedrivna verksamheten i Lund flyttas till Ultuna. Jag anser med hänsyn till de skäl, som utredningen och särskilt vissa remissinstanser anfört mot en sådan förflyttning, att försöksverksamheten tills vidare bör kvarbli i Lund. Den bör organiseras som en särskild anstalt och stå under ledning av lantbrukshögskolans styrelse. Anstalten, vars verksamhet alltjämt torde bära finansieras över särskilda anslag på riksstaten, bör benämnas statens lantbruksbyggnadsförsök. Till utredningens förslag att anstalten senare skall ombildas till en högskoleinstitution är jag ej beredd att nu ta ställning. Behovet av undervisning i byggnadslära vid lantbrukshögskolan bör i huvudsak kunna tillgodoses genom att befattningshavare vid byggnadsförsöken anlitas härför.

Utredningen har föreslagit, att en särskild lokal nämnd skall ha det närmaste överinseendet över bland annat anstaltens verksamhet och ekonomi samt bereda ärenden som skall avgöras av högskolestyrelsen. Då det vid lantbrukshögskolan redan finns organ, som fullgör uppgifter motsvarande dem som skulle åvila nämnden, torde denna enligt min mening kunna undvaras. Anstaltens direkta ledning under högskolestyrelsen och rektor bör alltjämt ankomma på en föreståndare. Denna bör även åläggas undervisningen i byggnadslära vid högskolans Ultunadel. De kamerala göromålen vid byggnadsförsöken bör, såsom berörts i årets statsverksproposition (bil.11 s. 132), ankomma på det för högskolans Alnarpsdel och Alnarpsinstitutet gemensamma kansliet i Alnarp.

Arbetsuppgifterna i stort för statens lantbruksbyggnadsförsök följer av vad jag i det föregående uttalat rörande inriktningen av försöksverksamheten beträffande jordbrukets och trädgårdsnäringens driftsbyggnader. Det är givetvis angeläget att ett nära samarbete sker mellan försöksanstalten och lantbruksorganisationen. I anstaltens uppgifter bör dock enligt min mening tills vidare inte ingå den av lantbruksstyrelsen bedrivna verksamheten med att upprätta typritningar för lantbruksbyggnader. Spörsmålet här-

om bör ånyo prövas i anslutning till de överväganden om den ställiga och statsunderstödda organisationen för jordbrukets rationalisering vartill 1960 års jordbruksutrednings arbete kan leda. Jag delar utredningens uppfattning, att det är av stort värde att resultaten av försöksverksamheten sprids så snabbt och effektivt som möjligt. Utredningens förslag att nu tillföra försöksanstalten särskild personal härför kan jag dock inte tillstyrka.

Den inre organisationen av försöksanstalten anser jag inte böra bindas genom någon av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställd indelning i avdelningar eller sektioner. Det får ankomma på högskolestyrelsen och föreståndaren att bestämma den indelning av personalen som befinns lämplig med hänsyn till aktuella arbetsuppgifter.

Jag har i det föregående betonat vikten av att försöksverksamheten be-
träffande jordbrukets och trädgårdsnäringens byggnadsfrågor intensifieras. Härför krävs enligt min mening en betydande upprustning av resurserna för byggnadsförsöken. Denna upprustning bör nu avse en förstärkning av personalresurserna genom att, utöver vid forskningsanstalten nu befintliga tjänster, inrättas en försöksledartjänst i Ae 27, en sådan tjänst i Ae 25, en försöksteknikertjänst i Ae 17, en tjänst som expeditionsvakt i Ae 7 och en tjänst som kanslibitråde i Ae 7. Den befintliga föreståndartjänsten i Bp 3 bör utbytas mot en dylik tjänst i Be 3. Vidare bör en försöksledartjänst i Ae 25 utbytas mot en avdelningsdirektörstjänst i Be 1 och en tjänst som förste avdelningsingenjör i Ae 27 ändras till en försöksledartjänst i samma lönegrad. En ingenjörstjänst i Ag 19 och en sådan tjänst i högst Ae 15 samt en assistenttjänst i Ae 17 och två dylika tjänster i Ae 11 bör utbytas mot en tjänst som försökstekniker i Ae 19, en sådan tjänst i Ae 17 och tre i Ae 15. Slutligen bör en kontoristtjänst i Ae 9 ändras till tjänst som kansliskrivare i Ae 11. I anledning av vad jag förordat rörande skötelsen av de kamerala göromålen bör den befintliga tjänsten som kamrerare i Ae 19 ändras.

Tablå över de tjänster, som vid bifall till mina här framlagda förslag, kommer att finnas under nästa budgetår vid försöksanstalten, torde såsom *bilaga B* få fogas till detta protokoll. De extra ordinarie tjänsterna i högre lönegrad än Ae 19 bör upptas på personalförteckning. I detta sammanhang bör anmälas att i det föregående framlagda förslag till lönegradsplaceringar av tjänster varit föremål för överläggningar med vederbörande personalorganisationer, som därvid godtagit förslagen.

Till frågan om förstärkning av försöksresurserna i övrigt återkommer jag i det följande vid behandlingen av anslagsfrågorna.

Utredningen har ansett att det av forskningsanstalten för lantmannabyggnader tillämpade systemet med egna *försöksgårdar* bör omprövas ur såväl metodiska som ekonomiska synpunkter. Detta system medför nämligen enligt utredningen en begränsning av försöksverksamhetens möjligheter. I stället bör försöksvärdar i olika delar av landet kunna anlitas i ökad

omfattning. Utredningens uppfattning delas av åtskilliga remissinstanser. Enligt min mening talar starka skäl för att byggnadsförsöken efter inledande modellstudier bör fullföljas hos försöksvärdar. Härigenom blir det möjligt att utföra försöken vid jordbruksföretag av olika storlek och driftsriktning i skilda delar av landet. Jag anser därför, att den fortsatta försöksverksamheten i största möjliga utsträckning bör ske med anlitande av försöksvärdar. Frågan om lämpliga former för att underlätta möjligheterna att anlita dylika försöksvärdar bör närmare övervägas av styrelsen för lantbrukshögskolan i samråd med lantbruksstyrelsen.

Jordbruksdriften vid forskningsanstaltens två försöksgårdar har lett till mycket betydande underskott. Med hänsyn härtill och då fortsatt drift av gårdarna bland annat torde medföra betydande utgifter för investeringar har, såsom framgår av redogörelsen i det föregående, preliminär överenskommelse träffats med Lunds stad att arrendeaftalen beträffande försöksgårdarna skall upphöra den 14 mars 1964. Vissa pågående försök får ändå fullföljas. Kungl. Maj:t har tidigare denna dag på mitt förslag godkänt överenskommelsen. Till de ekonomiska frågorna i anledning av försöksgårdarnas avveckling återkommer jag i det följande.

Vid behandlingen av lantbrukshögskolans avlöningsanslag i årets statsverksproposition (bil. 11 s. 112) har jag — med hänvisning till att jag senare ämnade föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga förevarande proposition — förordat att *lantbrukshögskolans försökskollegium* utvidgas med en teknisk sektion. Denna bör ha samma ställning och funktion som försökskollegiets övriga sektioner. Den huvudsakliga uppgiften för sektionen bör således vara att inordna försöksverksamheten rörande jordbruks-teknik och lantbruksbyggnader i det riksförsöksprogram, som upprättas i fråga om försöksverksamhet i övrigt på lantbrukets område. Såsom utredningen avsett bör riksförsöksprogrammet läggas till grund för arbetet såväl vid jordbrukstekniska institutet som vid statens lantbruksbyggnadsförsök.

I den tekniska sektionen av försökskollegiet bör ingå professorn i arbetsmetodik och teknik, föreståndaren för jordbrukstekniska institutet, föreståndaren för statens lantbruksbyggnadsförsök, professorn i husdjurens utfodring och vård, professorn i växtodling, professorn i företagsekonomi samt försöksintendenten. Härjämte bör högskolestyrelsen utse två representanter för jordbruket, en för trädgårdsnäringen och två för industrin. Till sektionen anser jag dessutom böra knytas en representant för vardera statens maskinprovningar, veterinärhögskolan och lantbruksstyrelsen samt en gemensam representant för statens råd och institut för byggnadsforskning och en för de tekniska högskolorna. Sektionsordförande bör utses av Kungl. Maj:t efter förslag av högskolestyrelsen. I likhet med övriga sektionsordförande i försökskollegiet bör ordföranden i den tekniska sektionen ingå i högskolans kollegienämnd.

Medel för statens lantbruksbyggnadsförsök hör liksom fallet är vid forskningsanstalten för lantmannabyggnader anvisas under tre särskilda anslag till avlöningar, omkostnader och försöksverksamhet. Vid beräkningen av medelsbehovet har jag därvid utgått från de för innevarande budgetår anvisade anslagen till forskningsanstalten.

Mina förslag i det föregående rörande personalen vid statens byggnadsförsök medför ett ökat anslagsbehov av 128 000 kr. Å andra sidan kan anslaget minskas med ett belopp av 6 500 kr., som beräknats till arvoden åt forskningsanstaltens styrelse och dess sekreterare. För att tillgodose behovet av att anlita särskild expertis bör under en särskild anslagspost för ersättningar till expertis upptas 26 000 kr. Enligt mina beräkningar bör anslaget härjämte höjas med 16 500 kr. på grund av löneomräkning m. m. Under den nya anslagsrubriken *Statens lantbruksbyggnadsförsök: Avlöningar* bör sålunda för budgetåret 1964/65 uppföras ett förslagsanslag av 522 000 kr. Detta förslag innebär en ökning med 164 000 kr. i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår.

I jämförelse med forskningsanstaltens omkostnadsanslag bör anslagsposten till reseersättningar uppräknas med 10 000 kr. i anledning av personalförstärkningarna. Av posten bör 1 000 kr. få disponeras för internordiska tjänsteresor. Anslagsposten till utrustning föreslår jag höjd med 10 000 kr. Vidare bör anslagsposten till publikationstryck ökas med 900 kr., delposten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med 1 500 kr. och delposten till övriga expenser höjas med 6 000 kr. Såsom särskilda uppbördsmedel bör upptas ersättning för vissa uppdrag, försålda meddelanden m. m. med 5 000 kr.

Under en särskild anslagspost bör upptas det belopp av 125 000 kr., som enligt i det föregående nämnd överenskommelse rörande avveckling av arrendeavtalen beträffande försöksgårdarna skall erläggas till Lunds stad senast den 15 juli 1964 såsom ersättning för synebrist. Däremot kan anslaget minskas med 55 500 kr., som under anslagsposten för ersättning till jordbruksdriften anvisats för att bestrida arrendekostnaderna. Sammanlagt erfordras sålunda till *Statens lantbruksbyggnadsförsök: Omkostnader* för nästa budgetår en medelsanvisning av 250 000 kr.

I detta sammanhang torde böra bringas till riksdagens kännedom att Kungl. Maj:t i anledning av i det föregående redovisad skrivelse från styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader angående det ekonomiska läget för anstaltens jordbruksdrift m. m. genom beslut den 18 oktober 1963 medgett att anstaltens omkostnadsanslag får belastas med dels 100 000 kr. för att minska till *jordbruksdriften hänförliga kortfristiga krediter*, dels 20 300 kr. för att förbättra avloppssystemet vid försöksgården Habo. I anslutning till förhandlingarna om att avveckla arrendena av försöksgårdarna har jag inhämtat uppgifter om den ekonomiska ställning, som kan väntas föreligga för jordbruksdriften den 14 mars 1964.

Av uppgifterna framgår, att tillgångar och kortfristiga skulder väntas balansera på ett belopp av omkring 380 000 kr. Därest det vid avvecklingen skulle visa sig att underskott uppkommer, torde jag få återkomma till Kungl. Maj:t angående medgivande att belasta omkostnadsanslaget med de belopp, som erfordras för att täcka dessa.

Såsom framgår av redogörelsen i det föregående kvarstår av de *långfristiga krediter för jordbruksdriften m. m.*, som ställts till forskningsanstaltens förfogande såsom lån från fonden för förlag till statsverket, ett belopp av 640 000 kr. Då tillgångar motsvarande detta belopp saknas, torde de kvarstående lånen bära avskrivas genom att beloppet täcks via fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Riksdagens medgivande till denna avskrivning torde bära inhämtas.

Resurserna för byggnadsförsöken bör utöver vad jag tidigare föreslagit förstärkas genom en betydande höjning av medelsanvisningen för att bestrida försökskostnader. Jag vill därför föreslå, att för nästa budgetår medelsanvisningen härtil höjs från nuvarande 50 000 kr. till 150 000 kr. Beloppet bör upptas under ett reservationsanslag med rubriken *Statens lantbruksbyggnadsförsök: Försöksverksamheten*.

I enlighet med avtalet rörande driften av jordbrukstekniska institutet torde för budgetåret 1964/65 anslaget *Bidrag till jordbrukstekniska institutet* bära uppföras med 500 000 kr. Anslaget bör liksom anslagen till branschforskningsinstituterna inom handelsdepartementets verksamhetsområde ha karaktär av förslagsanslag.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om de övergångsarrangemang, som kan erfordras i anledning av de i detta anförande framlagda förslagen.

Under återopande av vad jag anför i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna vid statsrådsprotokollet fogat avtal med Stiftelsen Svensk jordbruksteknisk forskning angående drift av jordbrukstekniska institutet

- 2) godkänna de framlagda förslagen rörande organisationen m. m. av försöksverksamheten i fråga om lantbruksbyggnader

- 3) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för statens lantbruksbyggnadsförsök i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående

- 4) fastställa följande avlöningsstat för statens lantbruksbyggnadsförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Ersättningar till expertis, <i>förslagsvis</i>	26 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	342 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	154 000
	<hr/>
	Summa kr. 522 000

5) å riksstaten för budgetåret 1964/65 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Statens lantbruksbyggnadsförsök*: Avlöningar ett förslagsanslag av 522 000 kr.

b) till *Statens lantbruksbyggnadsförsök*: Omkostnader ett förslagsanslag av 250 000 kr.

c) till *Statens lantbruksbyggnadsförsök*: *Försöksverksamheten* ett reservationsanslag av 150 000 kr.

d) till *Bidrag till jordbrukstekniska institutet* ett förslagsanslag av 500 000 kr.

6) medge avskrivning i enlighet med vad jag förordat i det föregående av lån ur fonden för förlag till statsverket till jordbruksdriften m. m. vid statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

B. Siöalth

**Avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk jordbruksteknisk
forskning angående driften av jordbrukstekniska institutet
under tiden den 1 juli 1964—den 30 juni 1969**

§ 1

Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk jordbruksteknisk forskning åtager sig att i enlighet med detta avtal ansvara för driften vid Jordbrukstekniska institutet, vilket institut inrättats och drivits enligt tidigare avtal mellan Kungl. Maj:t och Jordbrukstekniska föreningen. Institutets syfte är att i samarbete med lantbrukshögskolan, statens maskinprovningar och statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader samt under samverkan med andra institutioner bedriva forskning och försök på det jordbrukstekniska området, främst beträffande jordbrukets maskiner och andra mekaniska och elektriska hjälpmedel ävensom att bedriva undervisnings- och upplysningsverksamhet angående de tekniska hjälpmedlens rationella användning i jordbruket.

§ 2

Institutets verksamhet regleras av detta avtal samt genom stadgar, vilka för att vara gällande skall fastställas av Kungl. Maj:t ävensom arbetsordning och kompletterande föreskrifter i övrigt, vilka utfärdas av institutets styrelse.

§ 3

Kungl. Maj:t förbinder sig att utan särskild kostnad för institutet ställa lokaler vid Ultuna till institutets förfogande.

§ 4

Vid institutet skall finnas anställd en föreståndare samt den personal i övrigt, som institutets styrelse med hänsyn till behovet och tillgången på medel bestämmer.

§ 5

Kungl. Maj:t bidrager till kostnaderna för institutets verksamhet med ett årligt belopp av 500 000 kronor. Kungl. Maj:t bestrider även kostnaderna för uppvärmning och underhåll av lokaler, som institutet disponerar, ävensom skötsel av vägar, parkeringsplatser, gräsmattor, planteringar o. d.

§ 6

Den forskningsverksamhet, till vilken staten på ovan angivet sätt bidrager, skall företrädesvis avse problem av allmänt intresse inom institutets verksamhetsområde.

§ 7

Stiftelsen åtager sig att medverka till organisation och administrering av institutets verksamhet, på sätt som i stadgarna närmare anges och så att institutets möjligheter för forskning utnyttjas ändamålsenligt. Stiftelsen

förbinder sig att med anslag om minst 250 000 kronor för budgetår bidra till verksamheten.

§ 8

Därest Kungl. Maj:t skulle höja sitt bidrag enligt § 5 till 600 000 kronor för budgetår förbinder sig stiftelsen att med anslag om minst 300 000 kronor för budgetår bidra till institutets verksamhet.

§ 9

Därest under avtalstiden lönerna för befattningshavare, som är underkastade statens allmänna avlöningsreglemente, allmänt skulle ökas eller minskas med mer än tio procent jämfört med de för år 1963 gällande lönerna för dessa befattningshavare, skall på yrkande av avtalspart bidragen enligt §§ 5 och 7 bliva föremål för nya förhandlingar.

§ 10

Stiftelsen skall vara så uppbyggd, att alla svenska företag eller andra svenska organisationer inom det område, som är föremål för institutets verksamhet, har möjlighet att genom bidrag till stiftelsen efter samma grunder som gäller för övriga stödjande företag och organisationer bliva delaktiga i forskningsverksamheten.

§ 11

Detta avtal skall gälla till utgången av juni månad 1969. Uppsäges avtalet icke senast ett år före avtalstidens utgång, skall det anses förlängt för fem år.

§ 12

Detta avtal träder i kraft den 1 juli 1964, under förutsättning att det dessförinnan godkännes av Kungl. Maj:t. Stockholm den 10 februari 1964.

För Kungl. Maj:t och kronan

För Stiftelsen Svensk jordbruks-
teknisk forskning

Tryggve Foghelin Stig Johansson

C. W. Curtman H. Lindmark

**Tablå över tjänster vid statens lantbruksbyggnadsförsök
från och med den 1 juli 1964**

1 föreståndare	Be 3
1 avdelningsdirektör	Be 1
2 försöksledare	Ae 27
2 försöksledare	Ae 25
1 försökstekniker	Ae 19
2 försökstekniker	Ae 17
3 försökstekniker	Ae 15
1 kansliskrivare	Ae 11
1 expeditivakt	Ae 7
1 kanslibitråde	Ae 7
2 kontorsbiträden	Af 2—Ae 5